LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

NO. 48 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, LAPKRIČIO (NOVEMBER) 29, 1974 OZONE PARK, N. Y. ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 63-IEJI

KRISLAI

Puikios perspektyvos
Graži tradicija
Kur link mūsų ekonomika?
Kur infliacijos nėra
Jau ir J. T. kaleina. . .

A. BIMBA

"Laisvės" vajus jau gerai įsiūbavęs. Šlovė mūsų vajininkams! Ypač gražiai pildosi $15,000 fondas. Man atrodo, kad mes turime puikias perspektyvas pasibrėžtus vajaus tikslus pasiekti su metų pabaiga be nutęsimo vajaus į naujus metus. Tikrai džiugu, kad taip šauniai mūsų skaitytojai kooperuoja su vajininkais. Dar neteko girdėti nė vieno vajininko nusiskundimo, kad jo teritorijoje atsiranda skaitytojų, kurie atsisako jam padėti vajuje darbuotis.

☆

Kalbant apie vajų, norisi visiems laisviečiams priminti nepamiršti mūsų jau labai senos ir gražios tradicijos vieni kitus per "Laisvę" pasveikinti su Naujaisiais Metais. Ir reikia nepavėluoti. Reikia atsiminti, kad laikraštis išeina tik kartą per savaitę. Šiemet beišeis keturi "Laisvės" numeriai. Raštus ir, žinoma, sveikinimus, reikia spaustuvei priduoti iš anksto. Todėl juos ir gauti reikia gerai iš anksto.

☆

Jau tik paskutinis neregys nemato arba tik beviltiškas bukaprotis dar ir šiandien gali užginčyti, kad mūsų Amerikos kapitalistinė ekonomika serga. Ir dar kaip serga.

O tų "gydytojų" ir "pranašų" visur visi kampai pilni. Jie garbingai vadinami ekonomistais.

Jau turime net dvi jų mokyklas. Vienos galvočiai mus įtikinėja, kad nuo dabar mūsų ekonomika vystysis didžiosios raidės "V" formoje, o kitos, kad pagal raidę "L".

Gerai įsižiūrėkite į šias raides.

Pagal raidę "V", reiškia, kad mūsų ekonomika trumpoje ateityje smarkiai nukris kuo giliausiai, iki pat "dugno", bet į jį atsimušus ir nė vienos dienos ant vietos neapsistojus, ji visu smarkumu šoks į viršų. Todėl per daug nuogastauti mums, amerikiečiams, nėra jokio reikalo.

Bet pagal raidę "L.", mūsų ekonomika smarkiai leisis žemyn iki pat dugno, ten ilgoką laiką "pailsės", mus gerai pakamuos, ir tik paskui, kaip iš miego pabudus, pradės laipsniškai kilti į viršų. Netgi neaišku, ar ji kada nors beišskils iki pat viršaus - gal tik truputį bepakils ir mus smaugs neribotą laiką.

☆

Dienraščio "Daily World" lapkričio 16 dienos laidoje skaitome jo korespondento Hyman Lumer įdomią korespondenciją iš Maskvos, "No capitalism, - no inflation". Taip iš tikrųjų ir yra. Infliacija siautėja tiktai kapitalistiniame pasaulyje.

Korespondentas Lumer savo korespondencijos antraštę paremia grynais faktais. Pav., Tarybų Sąjungoje, paėmus 1950 metų kainų lygį už 100, jos 1960 metais 74, 1965 m. - 74 ir 1972 m. - 74. Vadinasi, nuo 1960 metų tarybinės kainos nepakilo.

Ir ne tik Tarybų Sąjungoje kainos nepakilo. Lumer nurodo, kad, pagal Jungtinių Tautų "Monthly Statistical Bulletin", Čechoslovakijoje, Vengrijoje ir Lenkijoje, nuo 1960 metų iki šiol kainos tepakilo 1 procentu.

Taigi, kur nėra kapitalizmo, ten nėra nė infliacijos.

☆

Chicagos kunigų "Draugas" (lapkričio 19 d.) išsigandęs klausia: "Ar Jungtinės Tautos jau komunistinės?" Koks ten Indianos dienraštis "The Times" jas tokiomis pavadinęs.

Kunigų organas, matyt, su ta išvada pilnai sutinka, nes neprotestuoja, nevadina pasaulinės organizacijos apšmeižimu.

Iš savo pusės, mes drąsiai galime "Draugą" užtikrinti, kad, kol kas, didelėje daugumoje, Jungtinės Tautos tebėra kapitalistinės. Negalima nė įsivaizduoti, kad jos būtų galėjusios arba drįsusios be atsiklausimo "Draugo" ir "The Times" pavirsti komunistėmis. Jau ir mes būtumėme smarkiausiai užprotestavę už tokios kiaulystės iškirtimą išsigandusiems "Draugo" redaktoriams.

Jung. Tautos prieš Izraelį ir JAV palestiniečių klausimu

United Nations, N. Y. Praeitą penktadienį, lapkričio 22 dieną, Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja baigė palestiniečių arabų likimo klausimu diskusijas ir didele balsų dauguma priėmė dvi rezoliucijas.

Pirmojoje rezoliucijoje Jungtinės Tautos pripažįsta palestiniečiams arabams apsisprendimo ir nepriklausomos savo valstybės steigimo teisę. Taip pat pripažįsta jiems teisę sugrįžti į savo namus, iš kurių jie buvo bėga pašalinti, ir atgauti savo prarastas nuosavybes. Ir pabrėžia, kad niekas neturi teisės iš lauko pusės kištis į jų reikalus. Taip pat rezoliucijoje raginamos visos Jungtinių Tautų narės padėti palestiniečiams atsiekti savo tikslą.

Antrojoje rezoliucijoje Jungtinės Tautos pripažįsta Palestinos Išlaisvinimo Organizaciją teisėta palestiniečių arabų atstovybe ir suteikia jai tesę dalyvauti Generalinės Asamblėjos sesijoje stebėtojo teisėmis. Taip pat rezoliucijoje įsakoma visiems Jungtinių Tautų organams priimti PIO tokiomis pat stebėtojo teisėmis. Rezoliucijoje patvarkoma, kad į sekamos, 30-sios sesijos dienotvarkę vėl būtų įdėtas Palestinos klausimas ir kad Jungtinių Tautų sekretorius toje sesijoje raportuotų, kaip šios rezoliucijos yra vykdomos praktikoje.

Pirmoji rezoliucija priimta 89 balsais prieš 8, o 37 narės susilaikė nuo balsavimo. Antroji rezoliucija priimta 95 balsais prieš 17, o 19 nebalsavo.

Prieš pirmąją ir svarbiausią rezoliuciją balsavo tiktai Jungtinės Amerikos Valstijos: Bolivija, Čilė, Costa Rica, Islandija, Nikaragva Izraelis ir Norvegija.

Tai didelis pralaimėjimas ne tik Izraelio dabartinei politikai, bet ir Jungtinėms Valstijoms, kurios visomis jėgomis Izraelio nusistatymą palaiko.

Po rezoliucijų priėmimo kalbėjo Izraelio atstovas Josef Tekoah. Jis pasakė tikrai ugningą kalbą ne tik prieš Palestinos Išsilaisvinimo Organizaciją, bet jau ir prieš pačias Jungtines Tautas. Pasaulinė organizacija, girdi, formaliai ir oficialiai susidėjo su teroristais ir žmogžudžiais. Šiais nutarimais ji išsikasus sau duobę ir t. t.

Mr. Tekoah, kaip ir pirmoje savo kalboje palestiniečių klausimu diskusijų pradžioje, pakartotinai pareiškė, kad Izraelis nesiskaitys su šiais Jungtinių Tautų nutarimais ir laikysis dabartinės politikos, nes to reikalaujanti Izraelio, kaip valstybės ir tautos, gyvybė.

Izraelio valdžia svarstanti pasitraukimo iš Jungt. Tautų klausimą.

GINKLAIS IŠARDĖ ARABŲ DEMONSTRACIJĄ

Jeruzalimas. - Lapkričio 27 d. palestiniečiai arabai buvo suruošę didelę demonstraciją, su tikslu išreikšti pritarimą palestiniečių delegacijai Jungtinių Tautų asamblėjoje. Bet Izraelio policija ginklais demonstraciją išvaikė. Esama ir sužeistų žmonių.

ADMINISTRATORIUS

Frank G. Zarb

Jis dar tik 39 metų amžiaus, bet jau Wall Streeto stambus finansininkas. Jį prezidentas Fordas paskyrė Federalinės Energijos administratoriumi.

BAUS ADVOKATUS

Chicago, Ill. - Advokatų Susivienijimo komitetas nutarė bausti tuos advokatus, kurie slaptai užrekorduoja pasikalbėjimus su savo klientais. Tokia elgsena esanti priešinga advokato priesaikai, kurioje jis pasižada klientą ginti, o ne rinkti medžiagą, kad paskui galėtų prieš jį panaudoti.

Bogota, Colombia. - Lapkričio 27 d. lėktuvo vairuotojui gavus širdies smūgį, lėktuvas nukrito ir 6 žmonės tapo užmušti. Tai reto pobūdžio nelaimė.

Sveikinkite savuosius per "Laisvę"

Su žiemos šventėmis, su Naujaisiais Metais sveikinkime savo artimuosius per laikraštį "Laisvę". Bus laikraščiui parama ir pasieksite visus su vienu parašymu. Bet nedelskite - tuojau prisiųskite savo sveikinimus. Kaina: nuo $5.00. Kas norite didesnio formato tai $10.00.

Administracija

Prezidentas Gerald Fordas ir sekretorius Leonidas Brežnevas pasirašo komunikatą. Už prezidento iš kairės stovi: Jungt. Valstijų ambasadorius Walter J. Stoessel, valstybės sekretorius Henry Kissingeris, Tarybų Sąjungos užsienio reikalais ministras Andrei Gromyka ir Tarybų Sąjungos ambasadorius Washingtone Anatoly F. Dobrynin.

Atleidimas darbininkų iš darbo virsta tikra pavietre

NENORĖS BŪTI PREZIDENTU

Senator Walter F. Mondale

Washingtonas. - Plačiai ėjo kalbos, kad demokratas senatorius Walter Mondale iš Minnesotos jau ruošiasi būti kandidatu į prezidentus 1976 metų rinkimuose. Bet Mr. Mondale sako apgalvojęs ir priėjęs išvados, kad jis neturi patraukimo būti prezidentu, todėl nekandidatuos. Jis iš anksto tai praneša, kad jo bičiuliai nepradėtų kampanijos jo nominavimui demokratų suvažiavime.

SUIMTI IR KALTINAMI NUŽUDYME 6 ŽMONIŲ

New Britain, Conn. - Policija skelbia, kad jinai sugavo tikruosius šešių žmonių nužudytojus. Baisi žmogžudystė buvo papildyta spalio mėnesį. Sulaikyti ir kaltinami yra Gary B. Schruger, 31 metų, ir Ronald F. Piskorski, 25 metų.

MIRĖ

U Thant

New York. - Nuo vėžio ligos lapkričio 26 d. mirė buvęs ilgametis Jungtinių Tautų sekretorius U Thant. Mirė vos sulaukęs 65 metų amžiaus. Visų pripažįstama, kad jis buvo geriausias iš visų iki šiol buvusių pasaulinės organizacijos vadų.

United States Steel Corporation praneša, kad išmeta iš darbo 4,300 darbininkų neva dėl angliakasių streiko, būk ji pritrūkusi anglies. Tai dabar jau bus šios korporacijos paleista iš darbo 18,000 darbininkų.

Texas Instruments, Inc. paskelbė, kad iki ateinančių metų sausio 5 dienos uždaro visas savo 47 įmones - 24 Jungtinėse Valstijose ir 23 užsienyje. Netenka darbo 73,800 darbininkų.

Detroit, Mich. - Multibilijoninė General Motors kompanija praneša, kad gruodžio mėnesį savo keturių fabrikų darbininkus paleis iš darbo dviem savaitėm, o penkių fabrikų vienai savaitei. Paleidimas palies 30,000.

Chryslerio, Fordo ir American Motors kompanijos žada paleisti iš darbo 51,000 darbininkų. Tai reiškia, kad per gruodžio mėnesį visoje automobilių gamybos pramonėje bus atleista iš darbo trumpesniam ar ilgesniam laikui 180,000 darbininkų!

KAINOS PAKILO DAUGIAU KAIP 12 PROCENTŲ

Washingtonas. - Darbo Departamento pranešime apie darbų padėtį šioje šalyje sakoma, kad per spalio mėnesį kainos vėl pakilo 9 procento. Tai reiškia, kad per paskutinius dvyliką mėnesių (per metus) gyvenimo reikmenų kainos pakilo 12.2 procento. Tai aukščiausias metinis kainų pakilimas nuo 1947 metų.

AMERIKOS BIZNIAI BANKRŪTUOJA

Washingtonas. - Turime dar vieną ženklą artėjančios krizės. Valdžia skelbia, kad per rugsėjį mėnesį biznių bankrūtavimas pašoko net 19 procentų. Tik per tą vieną mėnesį užsidarė 839 bizniai. Kai kurie iš jų gana stambūs.

UŽMUŠTA 17 ANGLŲ

Londonas. - Lapkričio 21 dieną Birmingham mieste naktį dvi piktadarių užtaisytos viešose vietose bombos sprogo ir užmušė 17 nekaltų žmonių, o 120 sužeidė, kai kuriuos labai sunkiai.

IZRAELIS NUBAUSTAS

Paryžius. - Jungtinių Tautų Apšvietos, Mokslo ir Kultūros Organizacija didele balsų dauguma pašalino Izraelį iš savo europinio skyriaus. Tai skaudus Izraeliui smūgis už nesiskaitymą su Jungtinių Tautų nutarimais ir rezoliucijomis.

Nauja svarbi sutartis tarp JAV ir Tarybų Sąjungos

Vladivostokas, lapkričio 24 d. - Šiandien baigėsi labai sėkmingai pasitarimai tarp Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento Gerald Fordo ir Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos generalinio sekretoriaus Leonido Brežnevo. Pasitarimai davė didelį pasaulinės taikos reikalui laimėjimą formoje pasiektos naujos sutarties tarp abiejų šalių branduolinių ginklų klausimu. Šių pasitarimų pasisekimas taipgi reiškia tolesnį gerėjimą santykių tarp Amerikos ir Tarybų Sąjungos.

Sutartyje sakoma, kad 1975 metais turi būti pasiektas susitarimas dėl branduolinio ginklavimosi apribojimo ir kad tuo pasiekta reikalu nauja sutartis turi tęstis iki 1985 metų.

Pasitarimo rezultatais abiejų šalių atstovybės labai patenkintos. Žinoma, šią sutartį tarp Fordo ir Brežnevo turės apsvarstyti Jungtinių Valstijų Kongresas, bet manoma, kad ji bus užgirta be didelių ginčų.

Abiejų vadų pasirašytas ir paskelbtas komunikatas, kuriame sužymėti asmenys, kurie pasitarimuose dalyvavo, ir sakoma, kad "jie apdiskusavo visą eilę klausimų, liečiančių Amerikos ir Tarybų Sąjungos santykius ir nūdienę pasaulinę situaciją". Komunikate pasižadama toliau vystyti ir gerinti santykius tarp abiejų šalių. Pabrėžiama, kad ypatingo dėmesio pasitarimuose buvo kreipiama į klausimą pašalinti karo pavojų ir "sulaikyti ginklavimosi lenktynes". Buvęs aptartas tarp abiejų šalių prekybinis, ekonominis, mokslinis bei techninis bendradarbiavimas ir jo plėtimas. Tais klausimais daromas didelis progresas.

Komunikate pabrėžiama, kad pasitarimai buvo vedami draugiškoje atmosferoje. Komunikato pabaigoje sakoma, kad prezidentas Fordas paantrino Brežnevui pakvietimą apsilankyti Jungtinėse Valstijose ateinančiais metais.

ARKIVYSKUPAS JAU SUGRĮŽO Į KIPRĄ

Londonas. - Kipro prezidentas arkvyskupas Makarios sugrįžo vėl užimti tą vietą. Jis buvo pasišalinęs iš Kipro, kai graikai militaristai nuvertė jo vadovaujamą vyriausybę. Militaristų paskirtas prezidentas Clerides sutiko pasitraukti.

Bangkok. - Pasirodo, kad Kinijos kaimyniškos šalys nesiskubina ją pripažinti. Iš penkių Pietrytinės Azijos šalių, tiktai Malazija jau yra pripažinusi.

SVEIKINA SUTARTĮ

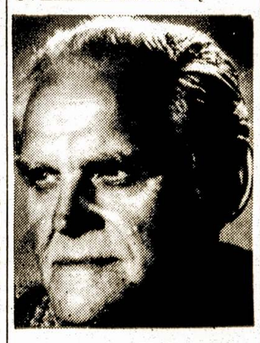

Gus Hall

Amerikos Komunistų Partijos generalinis sekretorius Gus Hall sako, kad Fordo ir Brežnevo pasirašyta sutartis yra didelis ir svarbus įnašas į branduolinio ginklavimosi apribojimą ir pasaulinės taikos reikalo laimėjimas.

ŠACHMATININKAS A. KARPOV PASIRUOŠĘS

Maskva. - Sėkmingai nugalėjęs Viktor Korchnoi, tarybinis šachmatininkas Anatoly Karpov pasiruošęs persiėmimui su pasauliniu čampionu amerikiečiu Fischeriu. Susikirtimas įvyks 1975 metais.

Vėliausios žinios

Addis Ababa. - **Ethiopijos militarinė taryba, kuri dar rugsėjo 12 d. nuvertė imperatoriaus Haile Selassie režimą, praneša, kad jinai sušaudė 60 buvusių aukštų valdininkų. Jų tarpe esą du buvę Ethiopijos premjerai. Visi jie buvo kaltinami dalyvavę korupcijoje.**

•

Tunis. - **Pagaliau keturi arabai, kurie buvo užgrobę anglų lėktuvą su 48 keleiviais, po trijų dienų pasidavė. Iš keleivių tik vienas Vakarų Vokietijos bankininkas buvo nušautas. Kiti paleisti nesužeisti. Kas bus daroma su grobikais, pranešimuose neaišku.**

•

Pekinas. - **Čia pribuvo JAV sekretorius Kissingeris pasitarimui su Kinijos vadovybe. Sakoma, kad šios jo viešnagės misija užtikrinti kiniečius, kad prezidento Fordo pasitarimai su tarybine vadovybe nebuvo nukreipti prieš Kinijos interesus.**

•

Maskva. - **Prasidėjo derybos tarp Tarybų Sąjungos ir Norvegijos dėl nustatymo Barents jūroje sienų. Tai vieta, kur po jūros dugnu esą daug aliejaus.**

•

United Nations, N. Y. - **Šiaurinės Korėjos [Korėjos Demokratinės Liaudies Respublikos] atstovas, kalbėdamas Asamblėjose Politiniame Komitete, pasmerkė prezidento Fordo vizitą į Pietų Korėją.**

•

Vatikanas. - **Paskelbtas dokumentas, kuriame popiežius Povilas dar kartą griežtai pasmerkia aborcijas.**

•

Washingtonas. - **Šiandien Jungtinėse Valstijoje jau 212,382,000 gyventojų.**

•

Washingtonas. - **Angliakasių unijos ir minkštosios anglies kompanijų pagaliau susitarta dėl naujo kontrakto. Dabar tik reikia, kad unijos nariai naują sutartį užgirtų. Tuo tarpu streikas tebesitęsia.**

•

Mexico City. - **Meksikos vyriausybė nutraukė diplomatinius ryšius su Čilės fašistiniu režimu.**

•

Washingtonas. - **Prez. Fordas vetavo [atmetė] Kongreso nutarimą veteranų pensijas pakelti 23 procentais. Tikimasi, kad Kongrese susidarys du trečdaliai balsų prieš vetavimą ir veteranams pensijos bus pakeltos.**

LAISVE

LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Fridays, except in case of Hollidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 —— ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Prezidentas ir Kongresas

Pats prezidentas Gerald Fordas yra atėjęs iš Kongreso. Juk jis per eilę metų buvo Kongrese republikonų frakcijos galva. Daugelis amerikiečių galvojo: Mūsų naujasis prezidentas puikiai supranta gerų tarp prezidento ir Kongreso santykių reikšmę. Pamatysite, dabar, tapęs prezidentu, jis puikiai mokės sugyventi su Kongresu. Iš to tik naudos bus visiems. . .

Bet iki šiol per savo prezidentavimą Fordas dar neįrodė, kad jam geriau seksis surasti bendrą kalbą su Kongresu, negu buvo jo pirmtakūnui Richardui Nixonui. Kai prezidentas prieš kelias dienas vetavo (atmetė, atsisakė pasirašyti ir padaryti įstatymais) du gana svarbius Kongreso daugumos priimtus bilius, jau daug kam buvo aišku, kad tarp prezidento ir Kongreso daugumos santykiai nėra pasitaisę, dargi gal net gerokai paaštrėję. Tą supratimą dabar dar ryškiau patvirtino Kongreso pasielgimas. Jis tuos bilius perbalsavo, iš naujo priėmė, ir tokia balsų daugumą, kad, sakoma, nieko panašaus dar nėra buvę nuo Britanijos trylikos kolonijų pavertimo Jungtinėmis Amerikos Valstijomis prieš beveik du šimtus metų. Prezidento vetavimo atmetimui ir Kongreso nutarimui tapti šalies įstatymu be prezidento pasirašymo reikia gauti dviejų trečdalių daugumą. Betgi dabar šie biliai iš naujo priimti beveik vienbalsiai. Vienas bilius Atstovų Buto priimtas 398 balsais tik prieš tris, o kitas - 371 prieš 31. Pasirodo, kad beveik visi Atstovų Buto republikonai irgi balsavo prieš prezidentą Fordą, prieš savo partijos lyderį!

Dabar klausiama: Nejaugi prez. Fordas neturėjo pasitarimo nė su savo partijos Kongrese žmonėmis, ką jis turėtų daryti su priimtais biliais?

Tiesa, dabartinio Kongreso gyvenimo dienos jau suskaitytos. Jis "miršta" su metų pabaiga. Gal gi naujasis Kongresas geriau susikalbės su mūsų prezidentu. Juk lapkričio 5 dieną turėjome rinkimus ir išrinkome į Kongresą naujus žmones. Gal jie bus "sukalbamesni"?

Kaip tik priešingai. Naujajame Kongreso demokratų bus apsčiai daugiau, negu dabartiniame. Prezidentui su juo bendradarbiauti bus dar sunkiau. Ypatingai opozicijos partijai svarbu su savo "aš" pasirodyti prieš 1976 metų prezidentinius rinkimus.

Dabar jau visi žinome, kad Republikonų Partijos kandidatu bus Mr. Fordas. Demokratų Partijos lyderiams, kurie juk labai ištroškę sugrįžti prie valstybės vairo, jau dabar, svarbu republikonų kandidatą pradėti palaipsniui "demaskuoti". Svarbu jau dabar pradėti piliečius įtikinėti, kad Fordas nėra jų žmogus, kad jis turi būti išverstas iš prezidento sosto ir t. t. O socialiniai naudingus bilius Fordas vetuodamas, į opozicijos rankas įdeda labai aštrų ginklą. Gal ateityje bus atsargesnis. Gal bent jau savo partijos žmones Kongrese liausis "erzinęs" su tais savo vetavimais. Paragėsine.

Darbo unijų vadams reikėtų pagalvoti

Tekstilės pramonė yra viena iš šios šalies pagrindinių pramonių. Ji yra susikoncentravus pietinėse valstijose. Čia joje dirba daugiau kaip 700,000 darbininkų. Iš jų tik apie 12 procentų yra organizuoti į Jungtinę Textilės Darbininkų Uniją. Iki šiol šios pramonės darbininkus gerai suorganizuoti nepavyko. Antai, North Carolinos mieste Kannapolis veikia net keli Charles A. Cannon fabrikai. Jų darbininkuose Nacionalinės Darbo Santykių Taryba pravedė unijos klausimu balsavimus. Bet darbininkų dauguma - 8,473 prieš 6,801 - nubalsavę prieš įstojimą į uniją.

Kodėl? Kieno kaltė? Žinoma, kompanija varė prieš uniją įkaitusią kampaniją darbininkuose. Bet taip pat iš unijos pusės buvo nesigailėta pastangų paveikti darbininkus. Tačiau jie unijos propaganda nepatikėjo.

Ir tai problema ne vien tik su šiais tekstilės darbininkais. Didelė dauguma Amerikos darbininkų tebėra neorganizuoti į darbo unijas. Dar netgi visos eilės darbo unijų narių skaičius yra smarkiai sumažėjęs, paskutiniais keliolika metų. Nesigirdi, kad nors bent vienos didžiosios unijos narių skaičius šiais laikais būtų pakilęs.

Kas kaltas?

Kalta mūsų darbo unijų vadovybė. Unijų vadai yra tapę nepagydomais biurokratais. Jie gauna milžiniškas algas ir sau karališkai gyvena. Paskutiniais keleriais metais nebuvo vedama jokia kampanija už suorganizavimą dar neorganizuotų darbininkų, už įtraukimą jų į darbo unijas. Daugelis mūsų unijų vyriausiu savo uždaviniu laiko sulaikymą darbininkų nuo streikų ir kovos. Pav., niekur nė viena darbo unija dar nėra pravedusi nė vienos dienos streiko prieš nesivietišką kainų iškilimą. Nesigirdi, kad Amerikos Darbo Federacijos vadovybė būtų apsvarsčius ir patiekus programą kovai prieš infliaciją ir kainų kilimą.

Todėl ne tik tekstilės, bet ir kitų pramonės šakų milijonai ir milijonai neorganizuotų darbininkų nepasitiki unijomis ir nestoja į jas.

Gaila, kad darbo unijų nariai toleruoja tokius reakcinius vadus, kaip George Meany. Gal tik angliakasių unijos narius galima pasveikinti už pakeitimą savo vadovybės. Išmesdami iš savo vadovybės korupcijos suėstą Tony Boyle ir jo vieton pasistatydami Arnold Miller, jie išgelbėjo savo organizaciją nuo merdėjimo. Dabartinis minkštosios anglies kasėjų streikas parodo šios unijos pakairėjimą ir pagyvėjimą. Mūsų angliakasiai turėtų būti pavyzdžiu kitiems organizuotiems darbininkams.

MASINEI TRANSPORTACIJAI $11,800,000,000

Washingtonas. - Kongreso Atstovų Butas nutarė iš federalinio iždo skirti pagerinimui masinės transportacijos miestuose 8 bilijonus ir 8 šimtus milijonų dolerių. Manoma, kad prezidentas Fordas šį bilių pasirašys. Tikimasi, kad ir New Yorkas gaus paramos, ir tuo būdu gal bus galima apsieiti su 35 centų fėru. Taip galvojęs miesto majoras Abraham Beame.

Kas ką rašo ir sako

ASILIŠKI SMETONININKO SAPALIOJIMAI

Smetonininkų "Dirvoje" (lapkr. 13 d.) St. Perminas savo "pamokslą" žymiajam Tarybų Lietuvos rašytojui Mykolui Sluckiui pradeda šitaip:

"Sovietinis rašytojas Mykolas Sluckis rašo lietuvių kalba. LTSR kūrybinių sąjungų savaitraštis 'Literatūra ir menas' kontroliuoja, tarp kitų ir sovietinius literatus, kurie rašo lietuvių kalba. Nei Mykolo Sluckio raštuose, nei 'Literatūra ir menas' veikimo platformoje, nėra nė kvapo to, ką mes nuo amžių vadiname lietuviškumu, lietuvių tautos reikalu. Ir sovietinėje literatūrinėje stratosferoje, kurios pasiekia pasižymėję sovietiniai rašytojai, nėra nė kvapo to, ką laisvasis pasaulis vadina literatūra".

Tai sapaliojimai žmogaus, kuris mažiausio supratimo neturi apie jokią literatūrą.

VISIŠKAI BERGŽDŽIOS JŲ PASTANGOS

Kanadiečių "Liaudies Balsas" (lapkr. 15 d.) savo vedamajame "Nauja veiksniams bėda" sako:

"Antanas Klimas, iš Rochesterio universiteto, Užsienio kalbų, literatūros ir lingvizmo departamento, išspausdino "Nepriklausomoj Lietuvoj" straipsnį, iš kurio matyti, kad veiksniams atsirado nauja bėda. Naujoj Enciklopedia Brittanica laidoj jis neberandąs Lietuvos. Tenai Lietuva pavadinta (angliškai) **Lithuanian Soviet Socialist Republik**]. Straipsnyje, kurį parašęs K. Meškauskas, esanti vien "Maskvos įkvėpta komunistinė propaganda". Ir jis, Antanas Klimas, šaukia: "Visur kelti šį nešvankų dalyką - angliškai ir lietuviškai. Reikalauti kuo greičiau tą propagandinį šlamštą išmesti".

Kaip matote, čia nei kiek nemažesnė bėda už Australijos ir Naujosios Zelandijos pripažinimą Pabaltijo šalių įsijungimo į Tarybų Sąjungą.

Encyclopediją Brittanica leidžia ne kokie peckeliai. Jie spausdina faktus. O kad Lietuva dabar yra Lithuanian Soviet Socialist Republic, lietuviškai Lietuvos Tarybinė Socialistinė Respublika, tai jau neužginčijamas faktas. Kurie to nepripažįsta, elgiasi panašiai, kaip kad ir Hitleris su savo sėbrais elgėsi prieš karą, kai jie teigė, kad tokio dalyko, kaip Tarybų Sąjunga, visai nėra".

DAR VIS APIE LIETUVOS KAIMO GYVENVIETES

Savaitraštyje "Gimtasis Kraštas" (lapkričio 7 d.) skaitome labai įdomų Irenos Genzbigelytės straipsnelį "Namai rytdienos gyvenvietėms". Tarp kitko, rašoma:

"Netoli Vilniaus, Avižienių medelyno gyvenvietėje, pastatyta keletas neįprastos išvaizdos baltų ir rausvų namelių. Jie daug kuo skiriasi nuo dabartinių kaimo medinių ir mūrinių pastatų. Pirmiausia - žymiai gražesni. Be to, įdomiau ir patogiau išplanuotas jų vidus. Grakščios, lengvos linijos, gaivios šviesios spalvos. Namai vienbučiai. Po tris, keturis ir penkis kambarius. Jaukiai atrodo jų vidus. Sie iš medienos plokščių blokų surinkti nameliai - naujiena Lietuvos kaime. Avižieniuose - bandomoji jų statyba.

Po kelerių metų tokių namelių matysime visoje respublikoje. . .

Netenka baimintis, kad pristačius daug tokių namų, kaimo gyvenvietės supanašės. Architektų sukurtos konstrukcijos labai paslankios. Pakeitus atskirų kambarių išdėstymą, jų skaičių, dydį, nudažius įvairiomis spalvomis, jš plokščių galima statyti 200 skirtingų variantų namų. Pagaliau, gyvenviečių išorė priklausys ir nuo pačių šeimininkų. Kiekvienas jų prie namo galės sukurti savitą aplinką, pasodinęs dekoratyvinius krūmus, gėlynus, užauginęs žalias vejas. Respublikos architektai yra sudarę visų kaimo gyvenviečių detalius projektus, ir dabar namai statomi nenukrypstant nuo jų - gražiose vietovėse, prie upių, ežerėlių, parkų. Tokioje aplinkoje pastatyti Alytaus pagaminti nameliai bus išvaizdūs ir prilygs užsienyje statomiems kaimo namams".

ŽMOGŽUDŽIŲ AMERIKOJE UŽTENKA IR BE JŲ

Chicagos menševikų laikraštis (lapkr. 11 d.) per visą pirmą puslapį šaukia: "Amerika neduoda Brazinskam vizos". Girdi:

"JAV savo laiku labai griežtai pasisakė prieš lėktuvų užpuolimus, o kadangi abu Brazinskai tokiame užpuolime dalyvavo, tai Valstybės Departamentas nutarė nuolatinės apsigyvenimo vizos Brazinskams nebeduoti".

Brazinskai ne tik ant lėktuvo "užpuolime dalyvavo", bet lėktuve nušovė nieko nekaltą jauną tarnautoją. Jie yra žmogžudžiai. O žmogžudžių Jungtinėse Valstijose mes jau ir taip turime per daug. Kam dar dviem jų gretas padidinti. . .

APIE PABĖGĖLIUS IR JŲ VAIKUS

Pabėgėlių laikraštyje "Nepriklausoma Lietuva" tūlas N. Kvietinskas straipsnyje "Muzikos analfabetai" rašo:

"Š. Amerikoje kas dešimtas pilietis pergyvena nervų palūžimą. Bet toks protinis negalavimas nėra vienų amerikiečių reiškinys: ateiviuose ir jų vaikuose tas reiškinys yra kiek dažnesnis negu pačiuose amerikiečiuose. Mat, ateiviai kaip tik labiausia ir mėgsta vadovautis perdaug sveiku protu. Darbą ar profesiją, kiek tai nuo jų pačių priklauso jie pasirenka ne pagal skonį, ne pagal palinkimą, bet pagal atlyginimo dydį. Specialisto užsiėmimas yra nuobodus ir nervus išsemiąs dėl savo apimties siaurumo: jis uždaro žmogų mažyčiam pasaulio pažinimo kampelyj. Būdamas kurčias muzikai ir nejautrus jokiam menui, jis nesupranta kūrimo džiaugsmo. Tat bėgant nuo nuobodulio ir gyvenimo beprasmiškumo, jam lieka tik tokios pramogos kaip svaigalai, narkotikai, lyties pomėgiai - bent tol, kol jis atsiduria į psichiatro globą".

KONGRESMANO PROTINGAS BALSAS

Kongresmanas Richard Fulton sako, kad pranešimai apie milžiniškus aliejaus kompanijų pelnus "aiškiai parodo kam iš tikrųjų tarnauja Administracijos (valdžios) politika. Tai sukoordinuotos pastangos apsaugoti turčių interesus visuomenės sąskaita".

Kongresmanas Fulton paduoda ir faktus apie aliejaus kompanijų pelnus. Antai, per šių metų pirmuosius 9 mėnesius Exxon kompanijos pelnai pakilo 25,4 procento; Texaco, 23 proc.; Standart of Ohio, 56 proc.; Gulf, 31 proc.; Phillips, 100 proc.; Continental, 122 proc., ir Shell, 158 proc. Jis sako: Šitie skaičiai aiškiausiai įrodo, iš ko yra reikalaujama pasiaukojimo ir kieno sąskaita".

SVEIKINA GRAIKIJOS PREMJERO LAIMĖJIMĄ

Apie neseniai Graikijoje įvykusių rinkimų rezultatus "The N. Y. Times" (lapkr. 19 d.) vedamajame sako:

"Ponui Caramanliui suteiktas pats įspūdingiausias mandatas, koks tik kada buvo duotas moderninės Graikijos vadui. Jis dabar yra kuo puikiausioje pozicijoje grumtis su Graikijos problemomis: su monarchijos klausimu, kuris bus referendumu sprendžiamas kitą mėnesį, su politiniais ir militariniais griuvėsiais, kuriuos paliko diktatūra su aukščiausia visoje Europoje infliacija; su Kipro klausimu.

Kaip pats premjeras yra pasakęs, visų svarbiausias apie šiuos rinkimus faktas yra tas, kad "demokratija sugrįžo į savo gimtavietę". Tai pagrindas džiaugsmui net toli už Graikijos sienų".

Didlapio redakcija pasitiki Caramanliu, kad jis pasiliks ištikimas Vakarams, tai yra - kapitalistiniam pasauliui.

LAIŠKAI

Mieloji Margareta!

Lapkričio 9 d. ankstų rytą suskambėjo mūsų durų skambutis.

— Jums telegrama iš Amerikos, - sako jaunas vyriškis.

Atplėšę telegramą, skaitom: jau nebėra brangiojo Antano Petrikos! . .

Tuojau prisiminėm paskutinį Judviejų vizitą Lietuvoje ir lankymąsi pas mus. Ligoninėje Antakalnyje, lankymas tenai. . .

Daugiau nebematysime Antano veido. . .

Drauge Margareta! Prašom priimti nuoširdžiausią mudviejų užuojautą, netekus vyro Antano Petrikos. Liūdime kartu su Jumis. Linkime sukaupti dvasios jėgas, kad pergyventumėt sielvartą ir širdies skausmą.

Irena ir Julius Būtėnai

Vilnius, 1974.XI.12

●

Draugai!

Pasiekė skaudi žinia - paliko mus įžymus JAV pažangiųjų lietuvių visuomenės veikėjas, literatas, Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas A. Petrika. Sunku patikėti, kad neteks daugiau sulaukti jo įdomių laiškų, nebeteks daugiau skaityti turiningų jo raštų, nebebus daugiau progų asmeniškai bendrauti. Bet šviesi jo asmenybė, neužmirštama veikla visuomet liks atmintyje, liks gyva. Leiskite šią gilaus liūdesio valandą išreikšti gilią užuojautą A. Petrikos artimiesiems ir jo bendražygiams - visiems JAV pažangiesiems lietuviams.

Alfredas Kazlauskas

Vilnius,
1974 m. lapkričio 12 d.

Gerbiamieji draugai!

Prašau jus įdėti į "Laisvę" štai ką. 1973 m. spalio 19 d. aš pasiunčiau Tadui Adominiui į Argentiną $40. Tai buvo Oaklando 198 kuopos $25 ir mano bei kitų aukos jų laikraščiui "Vaga". Bet negavau nuo jo jokio atsakymo. Taip pat rašiau ir S. Žaltauskui kelis laiškus, bet irgi negavau jokio atsakymo.

Dabar noriu paklausti draugų argentiniečių per "Laisvę"; Kame dalykas?

Labai ačiū,
Ignas Kamarauskas
Oakland, Cal.

●

Antano Petrikos šeimai ir "Laisvės" bei "Šviesos skaitytojams,

Su giliu liūdesiu perskaitėme žinią apie įžymaus Amerikos lietuvių švietėjo, literatūros tyrinėtojo ir kovotojo už taiką Antano Petrikos mirtį.

Prašome priimti mūsų nuoširdžią užuojautą.

Savo, savo šeimos ir Literatūros muziejaus kolektyvo.

Vardu
Marija Macijauskienė
Kaunas

ARCHEOLOGINIS PALYDOVAS

Amerikietis prof. H. Tomsonas suprojektavo dirbtinį Žemės palydovą, kuris iš 500 km aukščio galės ieškoti senovinių miestų, išnykusių drėkinimo sistemos kanalų ir net atskirų pastatų liekanų. Projekto autorius mano, kad toks palydovas gali sukelti revoliuciją archeologijoje.

Pasikonsultavęs su istorikais, prof. H. Tomsonas sudarė sąrašą tų rajonų, kuriuos pirmiausia turi tyrinėti archeologinis palydovas. Jis ieškos etruskų, druidų, inkų ir šumerų kultūrų pėdsakų.

Nemaža rūpesčių Šilutės medikams prieš penkerius metus sukėlė Šeponių šeimoje gimęs ketvertukas. Nuolatinės medicinos darbuotojų priežiūros dėka vaikai auga sveiki ir žvalūs. Neseniai mažieji Čeponiukai Artūras, Rolendas, Robertas ir jų sesutė Raselė atšventė savo penkerių metų jubiliejų.

Nuotraukoje: Čeponių ketvertukas, pradėjęs šeštuosius metukus.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

ŽMOGUS IR JO SVEIKATA

Kaip jaunam nepasenti

"Kaip greitai jis paseno!", - kalbėjo tarp savęs kaimynai ir mokslo draugai. Jam tik 39 metai, o jis gerokai senstelėjęs, nors, kaip sakoma, turėtų būti dar pačiame jėgų žydėjime.

"Nejaugi jam jau penkiasdešimt penkeri? Pažiūrėkit, kaip jaunai atrodo, koks žvalus, energingas ir pilnas jėgų", - kalba apie kitą žmonės.

Kiek tokių ir panašių komentarų tenka girdėti apie pažįstamus ar gimines. O juk iš tiesų žmonės sensta nevienodai. Yra žinoma daug atvejų, kai senatvėje padaryta svarbių mokslinių atradimų, parašyta garsų kūrinių. Pavlovas iki pat mirties intensyviai dirbo ir net mirdamas mokslo labui perdavinėjo duomenis apie savo organizmo būklę. Getė, Verdis ir L. Tolstojus senatvėje parašė savo puikiausius kūrinius, o Šo dirbo labai produktyviai net sulaukęs 90 metų.

Žmogaus sveikatą ir psichinę būklę lemia ne kalendoriniai metai. To paties amžiaus žmonės gali atrodyti labai skirtingai. Įprasta sakyti: "Jis penkeriais metais už mane jaunesnis". Tai formalus konstatavimas. Tūlo pusamžio atmintis, protinis darbingumas, mąstysena gali būti labiau "susidėvėję", negu vyresnių. Esama jaunų senių ir per anksti pasenusių jaunuolių. Ne visiems senatvės procesai prasideda vienodu laiku ir ne visiems vyksta vienodai intensyviai. Be to, ne visos psichinės funkcijos senatvėje pablogėja. Neretai pakinta tik jų struktūra ir pobūdis. Pavyzdžiui, pagyvenusių žmonių atmintis tam tikra prasme pasidaro išrankesnė. Jie prisimena tai, kas reikalingiau gyvenime, ir atsipalaiduoja nuo nereikalingo balasto, kurį "tonomis" į savo galvas kemša jauni žmonės. Pagyvenę - praktiškesni, todėl ir į jų patarimus verta įsiklausyti. Žinomo vokiečių psichiatro Švarco žodžiais, jaunimas tik mokosi išminties, o senimas moka ją panaudoti. Todėl ir senėjimo procese yra daug kas fiziologiško, ką galima laikyti normaliu reiškiniu. Eilė defektų kompensuojama didžiule patirtimi, kas ir suteikia senatvei tą savotišką žavumą, patrauklumą ir pagarbą, kurią ne vienas esame pajutę šio amžiaus žmonėms.

Senėjimo procese paveldėjimas irgi vaidina tam tikrą vaidmenį. Tačiau moksliniai stebėjimai rodo, kad didesnės įtakos turi kiti išoriniai veiksniai. Labai svarbu, kaip žmogus dirba, maitinasi, ilsisi. Saikingai gyvenantys žmonės lėčiau sensta. Tie, kurie linkę persivalgyti ir ypač riebaus bei sunkaus maisto, piktnaudžiauti alkoholiu, nikotinu, kava ir net medikamentais, automatiškai pagreitina senėjimo procesą. Fizinių judesių stoka arba vadinamoji adinamija daugelio šiandieninių susirgimų, taip pat ir ankstyvosios senatvės priežastis. Fizinis darbas ir sportas, žinoma, nesivaikant rekordų, visada labai sveika.

Triukšmas, užteršta aplinka nervina žmogų. Tačiau gyvenimą nuodija ne tik dūmai ir toksinės medžiagos. Labai svarbu kultūrinė ir emocinė aplinka darbe, šeimoje. O tai priklauso nuo žmonių tarpusavio santykių. Teigiamos emocijos lėtina ir net stabdo "automašiną", riedančią senatvės kryptimi, neigiamos, priešingai, "spaudžia greičio pedalus", versdamos judėti ją greičiau. Todėl draugiški, tikrai dalykiški ir šilti žmonių tarpusavio santykiai, suteikdami gyvenimui prasmingumo, malonių emocijų, tuo pačiu atitolina ir senatvę.

Algimantas Protas
Vilniaus universiteto
Medicinos fakulteto
dėstytojas

Washingtonas. - Grupė senatorių susitarė daryti spaudimą ant automobilių gaminimo kompanijų, kad jos gamintų tokius automobilius, kurie mažiau gazolino sunaudoja. Tai vienas didelis būdas sutaupymui energijos.

JULIJA MOCKEVIČIŪTĖ

* * *

Jeigu sutiksit negražią —
Žinokit, tai aš.
Jeigu sutiksit padūkusią,
Prisiminkit, kaip šaukėt mane.
Jei pamatysit nuliūdusią,
Vėl tenai būsiu aš:
Reikia tą sielos rudenį
Tyliai iškęst
Ir sulaukti pavasario,
Pirmutinio lietaus,
Tik ne ašarų —
Pirmutinės gėlės —
Jums nuo manęs nepabėgt.
Jūsų džiaugsme
Ir tarp jūsų darbų
Esu aš ir jais gyvenu.
Staiga pakelsite galvą,
Nustebę sušuksit: „Žvaigždė!"
O bus tiktai akys,
Panorusios jus mylėt.
Jeigu labai jūs kentėsit,
Būsiu drauge,
Jeigu nieko nejusit —
Manęs nebėra.
Jeigu kas garsiai kvatosis,
Sieną pramušęs kakta,
Žinokit, kieno tai pokštai —
Vėl jūs sutikot mane.

* * *

Aš matau, kaip jūs nustembat,
Kai esu visai be kaukės.
Šitas medis juk bežievis! —
To jūs niekuomet nelaukėt.
Jį glamonės netgi žeidžia —
Ak, neglauskit net iš meilės:
Mylimai visų per klaidą
Man nemylimų bus gaila.
Aš su jais
(nelaimei? . . . laimei? . . .)
Per neramią šitą butį.
Kas jus stebina, sakykit,
Kuo jūs man galėjot būti?

Su Antanu Petrika atsisveikinant

A. Petrika (dešinėje) su žmona ir rašytoju J. Būtėnu Vilniuje 1972 m.

Kai 1966 m. vasarą Antanas Petrika pirmą kartą apsilankė Tarybų Lietuvoje, paaiškėjo, kad jis turi čia daug pažįstamų. Tai buvo rašytojai, žurnalistai, mokslininkai. Su daugeliu gimtojo krašto inteligentijos atstovų jis susirašinėjo įvairiais kultūros istorijos ir kitais klausimais.

Mano pažintis su A. Petrika taip pat užsimezgė per laiškus. Susirašinėjome nuo 1937 metų. Laiškais keitėmės pastoviai.

A. Petrika turėjo platų intelektualinį akiratį. Įgijęs mokslo žinių, jis stengėsi pasidalyti jomis su plačiomis skaitytojų masėmis. Parašė daugybę straipsnių į "Laisvę", "Vilnį", "Šviesą" ir kitus periodinius leidinius. Daugelį metų savo plunksnos darbais turtino "Darbininkų kalendorių".

Kai mudu pradėjome susirašinėti, A. Petrika buvo susidomėjęs XIX a. pabaigos rašytojais ir kultūros veikėjais. Skelbė apie juos straipsnius "Šviesos" žurnale, o paskiau išleido knygą "Lietuvių tautinio atbudimo pionieriai" (1939 m.).

Atitrūkęs valandą kitą nuo profesinio darbo, A. Petrika daug skaitė, rašė perskaitytų knygų recenzijas. JAV pažangiųjų lietuvių spaudoje jis populiarino Tarybų Lietuvos rašytojus, jų kūrybą. Lyg nujausdamas, kas mane gali dominti, žiūrėk, laiške informuoja apie spausdintus šaltinius, kurių pas mus nebuvo. Turėdamas daug žinių ir plačių pažinčių, A. Petrika maloniai talkininkavo, leidžiant "Mažąją lietuviškąją tarybinę enciklopediją". Jis palaikė ryšius su Lietuvos periodine spauda. Prieš karą bendradarbiavo "Kultūros", "Medicinos" žurnaluose, o tarybiniais metais - "Mokslo ir gyvenimo", "Pergalės" žurnaluose.

A. Petrika paskelbė daug straipsnių literatūros, meno, politikos ir visuomenės klausimais. Jis populiarino medicinos žinias. Bet jį taip pat domino etnografija, filosofija. Pastaraisiais veiklaus gyvenimo metais buvo susidomėjęs ateizmu. Parašė knygą "Apie šventraštį, erezijas ir inkviziciją", kuri buvo išleista Tarybų Lietuvoje 1964 m. Ypač pažymėtinas jo darbas - 1965 m. išėjusi knyga "Lietuvių literatūros draugija ir pažangieji Amerikos lietuviai", apžvelgianti pažangiųjų lietuvių veiklą per 50 metų. Toje veikloje ir jo aktyviai dalyvauta nuo pat draugijos įsisteigimo.

Tarybų Lietuvoje A. Petrika antrą kartą apsilankė 1972 m., sulaukęs 80-tųjų gyvenimo metų. Buvo jau pasiligojęs, skundėsi negalįs dirbti mėgiamo darbo. Bet vis tiek jam rūpėjo kultūrinis gyvenimas.

A. Petrikos laiškai mane tebelankė ligi šių metų spalio mėnesio. Visą laiką velionis domėjosi savo gimtosiomis apylinkėmis, Paežeriais, vis rūpinosi praturtinti tenykštį kraštotyros muziejų.

Nebėra Antano Petrikos gyvųjų tarpe, bet jis savo vardą ryškiomis raidėmis įrašė į lietuvių kultūros istoriją. Su jo vardu susidurs kiekvienas mūsų kultūros tyrinėtojas.

Julius Būtėnas

Kam teisybė sukelia akylą pyktį?

"Guardian" ir "Washington Post" apie Tarybų Lietuvą

Neseniai Lietuvoje lankėsi Anglijos laikraščio "Guardian" korespondentas D. Stilas ir Jungtinių Amerikos Valstijų laikraščio "Washington Post" korespondentas P. Osnosas. Jie paskelbė seriją straipsnių apie Tarybų Lietuvą.

Pavartykime šiuos straipsnius, beje, priklausančius plunksnai tokių žmonių, kurie nesimpatizuoja socializmui. Atvirkščiai, jie tarnauja stambiajai buržuazinei spaudai, besistengiančiai pro padidinamąjį stiklą žiūrėti į uodą ir nematyti šalia esančio dramblio. Ištisais dešimtmečiais Anglijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų kapitalistinių valstybių reakcinė propagandos mašina savo skaitytojams kreivame veidrodyje vaizdavo socializmo pasaulį, taip pat ir mūsų socialistinės Lietuvos gyvenimą.

Bet melo kojos neilgos, jomis toli nenubėgsi. Objektyvi realybė negailestingai daužo melo sieną, kad ir kokia stipri, ji būtų. Taip laikraščiuose "Guardian" ir "Washington Post" pasirodė straipsniai, kuriuose autoriai, verčiami objektyvios tiesos, palankiai atsiliepia apie šiandieninę Tarybų Lietuvą, tiesa, bandydami apeiti tokį momentą, jog tą gražią mūsų respubliką padėjo sukurti broliškos Tarybų Sąjungos respublikos. Minėti žurnalistai teigiamai atsiliepia apie gamyklas, pažymėdami gerą jų produkciją, negailėdami šiltų žodžių Vilniui, Tarybų Lietuvos statyboms, architektūrai, neaplenkdami ir respublikos kaimo vaizdo.

"Iki karo, - rašo "Washington Post", - Lietuvoje tik 25 proc. gyventojų gyveno miestuose, dabar gyvena apie pusę. Dabartiniu metu vyksta persikėlimas į gyvenvietes, kad, iš vienos pusės, žemės ūkis būtų efektyvesnis, o iš kitos - valstiečių namai būtų aprūpinti dujomis, vandentiekiu ir kitais patogumais".

Ir čia žurnalistai gana objektyviai pasakoja, kaip vyksta kėlimasis į gyvenvietes, kokie kolūkiečiams suteikiami kreditai ir lengvatos, kaip "abiejose autostrados Vilnius - Kaunas pusėse matyti mūrinių namų kaimai" ("Guardian"), "Neseniai, - pastebi "Washington Post", - įkurtas didelis etnografinis parkas, kuriame saugoma tradiciniai valstiečių namų pavyzdžiai".

Kaip sakoma, nei pridėsi, nei atimsi - tokiu keliu eina šiandieninis Tarybų Lietuvos kaimas. Eina tvirtai, drąsiai žiūrėdamas į rytojų! Ir etnografinis muziejus sukurtas tam, kad dabartinė Tarybų Lietuva ir ateinančios jos kartos pamatytų slogią praeitį ir liaudies talentingumą.

Viename straipsnyje D. Stilas, apibūdindamas Lietuvos TSR Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto atliekamus mokslinius darbus, rašo: "Institutas jau išleido devynis iš šešiolikos tomų akademinio žodyno tomus ir ruošia pirmąjį didįjį mokslinį Lietuvos Atlasą. Instituto mokslininkai, - toliau rašo jis, - kiekvienais metais užrašo ir įtraukia į katalogus apie 10 tūkstančių naujų dainų, posakių ir padavimų".

"Guardian" tuo pačiu priverstas demaskuoti ir dar šiandien skleidžiama lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų melą, kai jis pažymi, jog "nuo 1926 m. Lietuvoje ir nuo 1934 m. Latvijoje diktatoriškosios dešiniosios partijos, paėmusios valdžią į savo rankas, nedavė nieko gero tų respublikų gyventojams. . . Pabaltijo respublikos, įsijungusios į TSRS sudėtį, tapo tikrai suvereniomis valstybėmis".

Ir autorius čia priverstas pripažinti, kad už tai ilgą, sunkią, daug aukų pareikalavusią kovą vedė Lietuvos darbo žmonės, vadovaujami Komunistų partijos.

"Guardian" žurnalistą Tarybų Lietuvoje stebina, kada jis susitinka su kaime gimusiu kirpėju (apie tai jis pats rašo), kuris didžiuojasi, kad du sūnūs mokosi universitete, kada jis susiduria su faktu, "jog kiekvienam ligoniui suteikiama valstybės apmokama medicininė pagalba".

Mums, tarybiniams žmonėms, tai įprasti gyvenimo reiškiniai. Ir mes niekada neužmirštame, jog tai atnešė socializmo pergalė Lietuvoje, broliškų tarybinių respublikų nesavanaudiška parama, kada mums buvo sunku, respublikos darbo žmonių pasiaukojamas darbas, puošiant ir gražinant Tarybų Lietuvą, apie kurią, apskritai, palankiai rašė "Guardian" ir "Washington Post".

Kaip ir reikėjo laukti, minėti straipsniai, švelniai kalbant, labai nepatiko buržuaziniams nacionalistams. Tiesa apie Tarybų Lietuvą jiems visada badė ir, deja, bado akis, sukelia aklą pyktį. Jie savaip "interpretavo" jau minėto D. Stilo straipsnius, išmetę visas tas vietas, kurios prieštarauja jų "vaduotojiškiems tikslams", o daugelį žurnalisto minčių smarkiai iškraipė arba sąmoningai klaidingai išvertė.

Šito buržuaziniams nacionalistams maža. Jiems net "Guardian" korespondentas nepriimtinas, girdi, "jis turi Maskvos pasitikėjimą". Kiek kartų esame girdėję tas nuvalkiotas frazes, kuriomis buržuaziniai nacionalistai ir daugelis panašių į juos (tokių dar liko ne taip jau maža) bando mulkinti gyvenančius užsienyje žmones, jų tarpe ir lietuvius. Labai jie - buržuaziniai nacionalistai - norėtų nuslėpti teisybę apie Tarybų Lietuvą. Norėtų, bet rankos per trumpos!

Algirdas Strumskis

KYLA VANDENYNŲ LYGIS

Jau senokai pastebėta, kad Pasaulinio vandenyno lygis šį šimtmetį turi tendenciją kilti. TSRS MA Vandens problemų instituto bendradarbiai G. Kalininas, R. Kligė ir J. Breslavas, išnagrinėję visą patikimą informaciją, sukauptą 126 stotyse, gavo detalių duomenų apie vandenynų lygio svyravimą per pastaruosius 65—80 metų. Nuo 1900 m. iki 1964 m. bendras Indijos vandenyno vandens paviršiaus lygis pakilo 4 cm, Ramiojo — 6 cm, Atlanto — 12,5 cm, Arktikos — 17 cm, o kilimo greitis per metus atitinkamai buvo lygus 0,6, 0,9, 1,9 ir 2,6 mm. Vandens tūris Pasauliniame vandenyne didėjo netolygiai, maksimalus augimas vyko 1936—1948 m. — tada jo lygis kasmet pakildavo 5 mm, t. y. 3 kartus greičiau, negu vidutiniškai per 65 metus.

Dabartinės mūsų žinios apie globalinės vandens įtąpytakos dėsningumus dar nėra pakankamos išspręsti apie vandenynų lygio svyravimų pobūdį: ar tai trumpalaikis, ar kryptingas, klimato atšilimo sukeltas procesas.

E. N. JESKEVIČIUTĖ

Iš labai įdomios konferencijos

Lapkričio 20 dieną New Yorke Hilton viešbutyje įvyko įdomus ir nepamirštamas sambūrys energijos trukumo visoje planetoje klausimu. Taikos Fondas į pasitarimą sušaukė žymius mokslininkus, naturalistus ir įvairių organizacijų atstovus. Sesijos tęsėsi nuo 9 val. ryto iki vėlai vakaro. Rytinė sesija buvo bendra, o popietinė padalinta į keturias dalis ("panels").

Rytinę sesiją pradėjo paskilbęs ekonomistas. Washingtono Unitersiteto profesorius Barry Commoner, kurį, tikiu, daugelis ir lietuvių jau žino iš jo veiklos už išlaikymą švarios aplinkos gamtoje. Kalbėjo eilė žymių ir įtakingų žmonių, bet čia visus būtų sunku suminėti. Tikiu, atleisite už pasirinkimą.

Didžiausią įspūdį man paliko mūsų pagarsėjęs Ralph Nader, kuris jau per eilę metų energingai gina visų naudotojų ("konsiūmerių") reikalus. Jis ir čia išdrožė smarką kalbą. Faktais nurodė, kaip J. V. aliejaus karteliai sudarė suokalbį ir sutartinai paskelbė aliejaus trukumą, kad iškėlus nežmoniškai aukštai kainas ne tik gazolino ir aliejaus, bet ir visų kitų produktų, kurie išdirbami iš aliejaus ("petroliumo"). Jis pabrėžė, kad iki šiai dienai mūsų valdininkai neturi plano energijos klausimu, ir kad netgi neturi savistovios galimybės sužinoti, kiek iš tikro aliejaus prigaminama ir kiek jo išleidžiama rinkon. Nežino, kiek tikrai kainuoja jo apdirbimas. Taipgi nežinome, kiek kainuoja branduolinės energijos pagaminimas. O svarbiausia, kad Atominės Energijos Komitetas užslepia įvykusius branduolinių reaktorių aksidentus, kuomet išsilieja nuodingos ("radioactive") dujos ir teršia orą ir visą aplinką.

Juokinga, girdi, tikėtis, kad mūsų gyventojų interesams tarnautų toki atstovai, kurie pakviesti tarnauti valdžios įstaigose iš panašių korporacijų kadrų, kaip kad Exxon. Šios korporacijos, išleisdamos (kaip jos sako, "paskolindamos"), savo darbuotojus apdovanoja juos šimtatūkstantiniais bonusais.

Nader ir kitų mokslininkų nuomonė yra, kad energija galima pigiai gauti iš saulės be jokio užteršimo gamtos aplinkos. Dabar dar įrengimas, tiesa, brangus, bet su laiku darosi labai pigus. Tačiau korporacijos to nenori, nes tokią jėgą negalima pasiimti savo kongrolėn ir daryti neribotus pelnus.

Žymios Moterys

Antra man interesingiausia kalba, tai Tarybų Sąjungos atstovės, profesorės Margarita Maksimova. Viena, kad ji iškalbinga moteris ir visapusiai žinanti energijos problemą pas mus ir pas juos. Jų problemos skirtingos nuo mūsų, tačiau jos lygiai tiek serijozškos. Pavyzdžiui, ji sako: Mes perkame aliejų brangiai, bet turime ji parduoti savom įstaigom pigiai, tačiau krizės, kaip kad pas mus, neturime. Kita, tai kad JV veikia be plano, kuomet Tarybų Saj. tvarkosi planingai šiuo ir kitais klausimais. Jinai pabrėžė, kad abi šios galingos šalys gali ir privalo kooperuoti išsprendime energijos, branduolinių ginklų apribojimo ir eilės kitų problemų, kad pasaulio žmonės galėtų taikoje gyventi.

Pietų laiku gražiai ir interesingai pakalbėjo kita moteris, būtent Alva Myrdal, Švedijos ambasadorė. Smagu matyti tokias prasilavinusias moteris pirmose eilėse sprendime tarptautinių problemų. Aišku, pasigedau JV moterų pasirodymo tokiame pat staže. O tikiu jų turime.

Buvo daugiau iš įvairių šalių kalbėtojų, tačiau, manau, užteks šio biskelio žinių iš to, kas dedasi čia pas mus, mūsų New Yorke.

Ir kaip gera, kad galima dalyvauti tokiose svarbiose sueigose.

TIANŠANIO RADINIAI

Kirgizijos TSR mokslininkai padarė išvadą, kad Tianšanio slėniuose žmonės gyveno ne prieš 5 tūkst. metų, kaip manyta anksčiau, o prieš 20 tūkst. metų. Kotmenio kalnagūbrio Tiubino slėnyje, Baratajunkuro oloje archeologai rado akmenines plokštelės, naudotas kaip peilius, ir kitų buities reikmenų. Specialistai radinius datuoja vėlyvuoju paleolitu.

Beveik visuose Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto fakultetuose ir katedrose įkurtos laboratorijos, kuriose, vadovaujami dėstytojų, dirba studentai. Jų darbą koordinuoja centrinis projektavimo-konstravimo biuras. Instituto studentai kartu su įmonių specialistais konstruoja naujas stakles, automatizavimo priemones, kuria sudėtingus prietaisus mokslinio tyrimo institutams, sudaro gamybinių pastatų projektus kolūkiams ir tarybiniams ūkiams, padeda įvaldyti sudėtingą techniką lengvosios pramonės, chemijos, mašinų statybos ir kitoms gamykloms.

Per pastaruosius trejus metus praktikoje pritaikyta daugiau kaip 100 studentų diplominių darbų. Instituto studentai gavo 36 autorines teises.

Nuotraukoje: Kauno politechnikos instituto antrakursiai V. Audukonytė ir E. Baronas atlieka tyrimus technologijos procesų automatizavimo laboratorijoje.

V. Gulevičiaus nuotr.

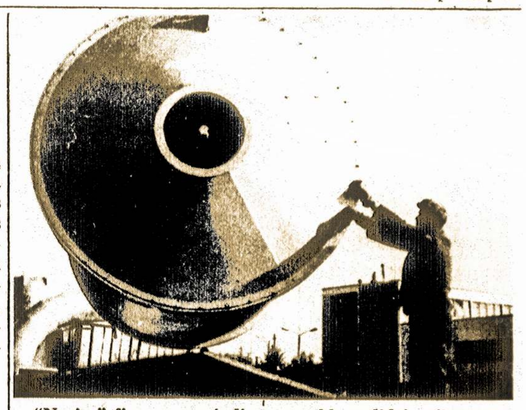

"Neries" firmos pagrindinė gamykla - didžiausia žemės ūkio mašinų gamybos įmonė Lietuvoje. Jos pagaminti vitaminizuotų žolių miltų agregatai plačiai žinomi visoje Tarybų šalyje. Gamykla jų jau išleido daugiau kaip trylika tūkstančių.

Nuotraukoje: į traukinio platformą pakraunami žolių miltų agregatų džiovinimo būgnai.

G. Svitojaus nuotr.

Kultūrinio Lietuvos gyvenimo kronika

POETO SUKAKČIAI

Vilnius. Devyniasdešimtosioms Lietuvos TSR liaudies poeto Liudo Giros gimimo metinėms buvo skirtas literatūrinis vakaras, įvykęs Respublikinės bibliotekos konferencijų salėje. Rašytojas J. Būtėnas apžvelgė L. Giros gyvenimą ir kūrybą. Savo prisiminimais, bendravimo su poetu įspūdžiais pasidalijo rašytojai J. Paleckis, A. Žukauskas, J. Skliutauskas, poeto sūnus - V. Sirijos-Gira.

Aktoriai J. Valančienė ir J. Šalkauskas skaitė poeto eilėraščius. Liaudies dainų atlikėja V. Janulevičiūtė ir Operos ir baleto teatro solistas E. Kuodis, pianistei J. Šniūkštaitei akomponuojant, atliko dainas L. Giros žodžiais.

Bibliotekoje įrengta ekspozicija, supažindinanti su Liudo Giros gyvenimu, pirmosiomis publikacijomis, kūryba, darbu publicistikos, vertimų, redagavimo srityje.

"Pero Ginto" premjera

Kaunas. Muzikinio teatro trupė pakvietė kauniečius į premjerą - E. Grigo baletą "Peras Giuntas".

Šis baletas yra bene pats sudėtingiausias kolektyvo pastatymas pastaraisiais metais. Naujajame spektaklyje dalyvauja visi trupės šokėjai, jiems talkininkauja ir būsimieji teatro artistai, kol kas J. Naujalio mokyklos moksleiviai. Pantomimos vaidmenis atlieka ir solistai-vokalistai V. Grigas, V. Čižauskas. Spektaklį diriguoja vyriausiasis teatro dirigentas S. Domarkas, dekoracijas ir kostiumus sukūrė dailininkė V. Gatavynaitė, konsultavo LTSR liaudies artistas V. Grivickas.

J. Mačio-Kėkšto atminimui

Prienai. Miesto kapinėse atidengtas paminklinis akmuo lietuvių revoliucinės poezijos pradininkui, žymiam demokratinio judėjimo Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose veikėjui Jonui Mačiui-Kėkštui.

Čiurlionio dienos

Kaunas. XXVIII vidurinės mokyklos 5c klasės pionierių būrys dar praėjusiais mokslo metais gavo lietuvių dailininko ir kompozitoriaus M. K. Čiurlionio vardą. Pionieriai, vadovaujami mokytojos V. Karazijienės, renka apie M. K. Čiurlionį medžiagą, dažnai lankosi jo vardu pavadintame dailės muziejuje, klausosi menininko sesers J. Čiurlionytės-Karūžienės pasakojimų, susipažįsta su kompozitoriaus muzika.

Neseniai 99-ųjų mūsų menininko gimimo metinių proga pionieriai vėl buvo suruošę mokykloje parodą apie jį. Tai buvo tikros M. K. Čiurlionio meno dienos mokykloje.

"Už gražią buitį"

Kaunas. Išėjo pirmasis "Aušros" buities tarnybos įmonių ir organizacijų susivienijimo daugiatiražinio laikraščio "Už gražią buitį" numeris. Tai devintasis miesto daugiatiražinių laikraščių šeimos narys.

Konferencija poetės tėviškėje

Vilkaviškis. Salomėjos Nėries gimimo 70-osioms metinėms Vilkaviškio rajono liaudies švietimo skyrius surengė lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų metodinę konferenciją. Pranešimus, nagrinėjančius, kaip geriau supažindinti mokinius su poetės gyvenimu ir kūryba, skaitė Alvito aštuonmetės mokyklos mokytoja B. Vilimaitienė, Kybartų K. Donelaičio ir Pilviškių vidurinių mokyklų pedagogės A. Kazlauskienė, V. Tamulaitytė, kiti.

Trienalės premijos ir diplomai

Vilnius. Tradicinė grafikos trienalė tampa vis reikšmingesniu Pabaltijo kultūrinio gyvenimo įvykiu. Ankstesnėse parodose paprastai dalyvaudavo trijų kaimyninių respublikų - Estijos, Latvijos ir Lietuvos- dailininkai. Trečiojoje grafikos trienalėje Taline savo naujausius darbus pateikė ir Maskvos, Leningrado, Minsko, Charkovo, Jakutsko, Sverino atstovai. Iš viso 130 autorių eksponuoja 350 kūrinių.

Vertinimo komisija jau paskyrė šios parodos apdovanojimus. Pirmoji premija teko latviui Inarui Helmutui, antroji - Lietuvos grafikui Petrui Repšiui, o trečioji - estei Vivei Toli.

Dailininkai pakviesti dalyvauti ketvirtojoje trienalėje, kuri Tarybų Estijos sostinėje įvyks 1977 metais.

Knygos sodininkams

Vilnius. Lietuvos Sodininkystės draugija išleido trylikos autorių paruoštą knygą "Lietuvos pomologija". Gausiai iliustruotoje knygoje respublikos sodininkai ras Lietuvoje augančių kriaušių, obelų, slyvų, daugelio uogakrūmių veislių aprašymą.

Šiais metais draugija išleido ir kitų leidinių. Pažymėtini "Nurodymai, kaip kovoti su piktžolėmis, augalų ligomis ir kenkėjais". O iki metų pabaigos draugija dar išleis knygutę apie kolektyvinių sodų tvarkymą. Netolimoje ateityje sodininkai mėgėjai sulauks jiems skirto žinyno.

Žemdirbių svečiai - istorikai

Zarasai. "Lenino keliu" kolūkyje lankėsi respublikos Mokslų akademijos Istorijos instituto darbuotojai, rašantys Tarybų Lietuvos valstiečių istoriją. Su ūkio pasiekimais, gamybos barais, problemomis svečius supažindino kolūkio pirmininkas J. Lunius.

Instituto bendradarbiai rajono kolūkiečiams, moksleiviams perskaitė ciklą paskaitų apie Tarybų Lietuvos valstiečių istoriją.

Koncertas minske

Valstybinės filharmonijos koncertų salėje rečitalį surengė M. K. Čiurlionio konkurso laureatė vargonininkė G. Lukšaitė. Ji atliko M. K. Čiurlionio Fugą b-mole, taip pat J. S. Bacho, D. Buksthudės, V. Liubeko ir P. Ebeno kūrinius.

Ir gražios, ir mėsingos!

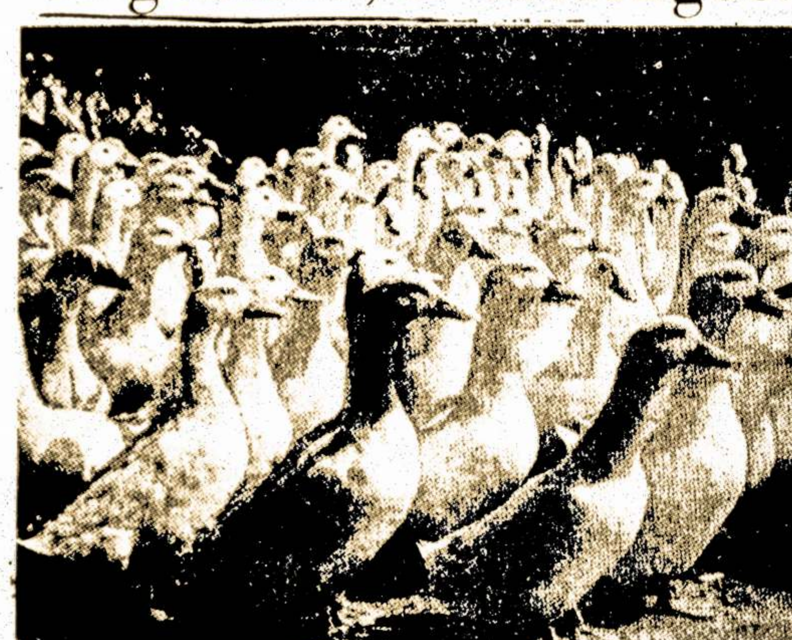

Molėtų rajono Arnionių žuvininkystės ūkyje veisiamos anglų firmos "Čerri-Velli" X-11 kroso dviejų linijų antys. S. Gaidelio nuotraukoje: 151 linijos atstovės, per 65 d. priaugančios po 3,5 kg.

TARYBŲ LIETUVOJE

ISKILMĖS CEMENTININKŲ MIESTE

Naujoji Akmenė. Cemento gamyklos, jos statybininkų kolektyvams buvo didelė šventė. TSKP Centro Komiteto ir TSRS Ministrų tarybos sveikinimas su šaunia darbo pergale - baigus statyti ir pirma laiko atidavus galingą septintą cemento gamybos technologinę liniją - sukėlė didelį pakilimą cementininkų mieste.

Ta proga gamykloje įvyko mitingas.

Projektuojami nauji žemės ūkio pastatai

Telšiai. Dešimt rajonų - visą Žemaitiją aptarnauja kolūkių projektavimo instituto Telšių skyrius. Ypač daug čia suprojektuojama gamybinių žemės ūkio pastatų.

Dabar instituto skyriuje projektuojamos 400 vietų karvidės Tauragės rajono "Artojo" ir Kretingos rajono Lazdininkų kolūkiams.

Kitąmet Tauragės ir Šilalės rajonams numatoma paruošti 12 tūkstančių kiaulių, o Klaipėdos rajonui - 800 karvių gyvulininkystės kompleksų projektus.

Užtvankos statyba

Tauragė. Augant miestui, nebepakanka vandens. Dabar prie Jūros upės, ten kur stovėjo senoji užtvanka taukši poliakalė, burzgia automašinos, linguoja ekskavatorius. Čia statoma nauja Tauragės vandenvietė. Ji aprūpins ne tik pramonės įmones. Sudėtingais hidrotechniniais įrengimais bus paimamas, valomas-filtruojamas upės vanduo ir gyventojų poreikiams. Šiemet vandenvietės statybai skiriama 250 tūkstančių rublių, o iš viso šiai statybai numatoma sunaudoti apie milijoną rublių. Užtvanka bus 60 metrų ilgio ir 4 metrų aukščio.

Pripučiamas "stadionas"

Vilnius. Praeivių žvilgsnį studentų miestelyje Antakalnyje atkreipia įdomios formos pusapvalis statinys. Tai Vilniaus Inžinerinio statybos instituto pneumatinė-pripučiama sporto salė. Toks įrenginys kol kas vienintelis mūsų respublikoje.

Pripučiamo "stadiono" statyba paprasta. Pirmiausia - išliajami pamatai. Paskui ant jų išpučiamas kupolas. Šie darbai teužima keletą dienų. Salės stogas ir šonai padaryti iš dederono. Tai speciali medžiaga, šiek tiek primenanti nailoną. Ji atspari šalčiui, drėgmei. Tačiau ilgainiui genda nuo saulės spindulių. Todėl vasarą šios salės dažniausiai išardomos.

Atėjo gamtinės dujos

Kretinga. Gamtinių dujų arterija, atkeliavusi iš broliškosios Ukrainos, pasiekė Kretingą. Mieste jau pakloti inžineriniai požeminiai tinklai. Statybininkai baigia paskutinius darbus. Gamtinių dujų vamzdyno maitinamos maždaug trijų tūkstančių Kretingos miesto gyventojų butuose įsižiebs žydrosios ugnelės.

Skliautuotose senamiesčio menėse

Vilnius. Pirmuosius svečius priėmė 120 vietų "Žemaičių" alinė. Šis "Bočių" restorano filialas įrengtas XVII a. pirklio namų rūsyje Muziejaus gatvėje.

Restauruotos menės su įvairių formų skliautais, nišomis, natūralios ventiliacijos angomis ir senais židiniais dabar sutvarkytos pagal vyr. architekto V. Užringio projektą.

"Žemaičių" alinėje - šešios salės. Jos vienu metu talpina daugiau kaip šimtą lankytojų. Be to, yra nedidelė, jauki kavinukė ir pokylių salė.

Mokslininkai pas gamybininkus

Kapsukas. Valstybinėje veislininkystės stotyje įvyko simpoziumas, kuriame dalyvo Visasąjunginės V. Lenino žemės ūkio mokslų akademijos Vakarų skyriaus gyvulininkystės ir veterinarijos sekcijos mokslininkai.

Svečiai kartu su mūsų respublikos mokslininkais domėjosi veislinio darbo problemomis Kapsuko rajone, veislininkystės stoties patyrimu, aptarė pažangiausius galvijų veisimo metodus.

"Nava" vaišina upėtakiais

Trakai. Lietkoopsąjungos statybininkai Aukštadvaryje atidavė naudoti naują universalinę parduotuvę ir 100 vietų kavinę, pavadintą Navos ežero vardu.

Naujoji kavinė lankytojams siūlo ir aukštadvarietiškus valgius. Tai patiekalai iš garsiųjų Aukštadvario upėtakių.

Susitikimas ateizmo muziejuje

Vilnius. Gražus būrys jaunimo susirinko į LTSR Ateizmo muziejų pasiklausyti seno ateisto Karolio Valašino prisiminimų, pagerbti jį septyniasdešimtmečio proga. Karolis Valašinas ilgus metus dirbo Laisvamanių etinės kultūros draugijoje, bendradarbiavo, leidžiant "Laisvąją mintį".

Kyla daugiaaukščiai namai

Kelmė. Tuos, kurie atvažiuoja į Kelmę nuo Tytuvėnų ir Liolių, pasitinka Kražantės atkalnyje iškilę daugiaaukščiai gyvenamieji namai, statybos pastoliai. Raseinių ir Laucevičiaus gatvėse pastatyti septyni dideli namai. Artimiausiais metais čia jų iškils dar šeši.

Kuriamos naujos gyvenvietės

Vilnius. Vienas dvylikos butų ir trys namai po du butus šiemet pastatyti Joniškėlio bandymų stoties eksperimentiniame ūkyje. Darbininkai statosi ir nuosavus namus. Per pastaruosius metus daugiau kaip šimtas šeimų persikėlė į gyvenvietę. Šiame ūkyje beliko 20 vienkiemių sodybų.

Vilkaviškio rajono "Rausvės" kolūkyje nuo metų pradžios į Degučių ir Karklinių gyvenvietes persikėlė šešiolika šeimų. Statybininkai skuba įrengti dar tris gyvenamuosius namus, ir šį rudenį kolūkyje nebeliks vienkiemių. Kaip žinoma, "Rausvės" kaimynas - Vilkaviškio rajono Seimenos kolūkis pirmasis Lietuvoje perkėlė į gyvenvietę visus kolūkiečius, o šiuo metu mūsų respublikoje tai yra padarę šeši kolūkiai ir Leonpolio tarybinis ūkis.

Tonos sūrių ir sviesto

Panevėžys. Raguvos centrinės sviesto-sūrių gamyklos kolektyvas garbingai vykdo savo socialistinius įsipareigojimus. Per aštuonis šių metų mėnesius virš plano jis realizavo produkcijos už 1.335 tūkstančius rublių. Pagamindami vidutiniškai po dvi tonas sūrių ir dešimt tonų sviesto per dieną, raguviečiai aštuonių mėnesių pasitiktinį planą viršijo 160 tonų sviesto ir 50 tonų sūrių.

Kolūkiniam kaimui

Kaunas. Garbės ženklo ordino F. Dzeržinskio staklių gamykloje be pagrindinės produkcijos - labai tikslių staklių - sėkmingai plečiama ir plataus vartojimo gaminių gamyba. Dabar čia serijiniu būdu gaminami vandens šildymo aparatai, kuriuos dzeržinskiečiai pavadino "Beržu". Tai savo išvaizda šaldytuvą primenantys įrengimai, gali apšildyti 120 kvadratinių metrų patalpą. Jie ypač tinka kolūkiečių gyvenamųjų namų apšildymui.

Didelę paklausą kolūkiniame kaime turi ir dzeržinskiečių gaminami elektriniai sviesto muštuvai. Jais sviestas sumušamas per kelias minutes.

Žydrasis pagalbininkas

Šilalė. Prieš dešimt metų rajono gyventojų namuose sužibo pirmosios žydrosios liepsnelės. Dabar dujinėmis viryklomis naudojasi 4410 šeimininkių.

Vis plačiau dujos pritaikomos ir kitur. Štai "Spartako" kolūkyje jos praverčia kiaulių fermoje, mechaninėse dirbtuvėse, pirčiai apkūrenti.

Dailininkai pas žemdirbius

Kaunas. Grupė Kauno dailininkų: M. Ostrauskas, V. Ostrauskienė, R. Čarna, S. Juknienė, V. Juškienė, V. Norkevičius, J. Pleškūnienė ir kiti lankėsi LTSR žemdirbystės mokslinio tyrimo institute Dotnuvoje. Čia dailininkai susipažino su žemės ūkio naujausiais laimėjimais, žemdirbystės kultūra bei technika. Instituto svečiai padarė daug eskizų ir etiudų, piešė įžymių žemdirbių portretus.

Sąjunginės žemės ūkio darbuotojų dienos proga dailininkai suruoš Dotnuvoje, instituto patalpose, viešnagės metu sukurtų darbų parodą ir susitikimą su mokslininkais bei žemės ūkio darbuotojais.

Naujos mokyklos

Kaunas. Garliavoje išaugo antroji vidurinė mokykla, į kurią susirinko 1100 mokinių. Dabar Garliavoje jau veikia dvi vidurinės mokyklos.

Per keletą pastarųjų metų statybininkai rajone pastatė nemaža naujų mokyklų: jos išaugo Kulautuvoje, Čekiškėje, Vaišvydavoje ir kitur. Šiemet rekonstruota Karmėlavos vidurinė mokykla, nauja pradinė mokykla pastatyta Altoniškėse.

ALEKSYS CHURGINAS

Sąmokslas

Aš susekiau
nepaprastą sąmokslą
prieš amžinai
žaliuojančią vasarą,
prieš didįjį
gyvenimo ilgesį,
prieš tą mažytę
širdį vos girdimą, —
užkopiau aš paknopstom
ant pylimo —
ir iš La Mančos
rūškaną riterį
su ieties nuolauža
grėsminga
išvydau jojant
lyg turnyran
savo pirmojon
kovon prieš mirtį.

Visus javus kurių plotai Joniškėlio bandymų stoties eksperimentiniame ūkyje šiemet užėmė 1,300 ha, nupiovė ir iškūlė kombainininkai. Geriausiai dirbti sekėsi prityrusiam mechanizatoriui Adolfui Pranceleviciui, kuris į ūkio aruodus supylė apie 900 tonų grūdų. Tai vienas geriausių kombainininkų darbo rodiklių ne tik Pasvalio rajone, bet ir respublikoje.

Derlius džiugina žemdirbius - iš hektaro ūkyje vidutiniškai gauta po 40.5 tonos grūdų.

Nuotraukoje: užbaigus javapiūtę, darbo draugai pasveikino pirmaujantį kombainininką Adolfą Prancelevičių.

T. Žebrausko nuotrauka

A. Gučiūnietis

Lietuvos auksas

Koks gražus mažytis mūsų kraštas, - kaip lašelis tyro gintaro. Myliu jį seniai audimų raštuos Ir dainose kaimo gimtojo, gintarėlį tau nešu ant delno, Baltijos lašelį tą nublankusį Lietuvos aš vardą švelnų Tau nešu kaip saulę rankose.

Tokiais gražiais dainos posmais apdainavo gintaro kraštą - Lietuvą, mūsų įžymioji poetė S. Neris.

Daug tūkstančių žmonių vasarą, kasdieną, atvažiuoja į Pabaltijo pajūrį, kad galėtų pasveikinti jūrą, pasigrožėti nuostabiu reginiu ir pasimaudyti jos gaiviame vandenyje. Lietuvos darbo žmonės myli savo jūrą. Jiems brangi ne tik ošianti jūra, bet ir gražios smėlio kopos, į jūrą nusileidžianti saulė bei bangų išmestas skaidriai geltonas gintaras.

Jau nuo senovės gintaras laikomas vienu iš gražiausių ir brangiausių Baltijos mineralų, kurio nemažai išmeta į krantą šėstančios jūros bangos. Gintare yra 79% anglies, 10% deguonies, 11% vandenilio.

150° C temperatūroje gintaras minkštėja, o 375°C temperatūroje - lydosi.

Dega šviesia liepsna, išskirdamas būdingą malonų kvapą. Liaudis gintarą vadina lietuvišku auksu.

Įvairios gintaro rūšys

Profesorius P. Matulionis Pabaltijyje randamą gintarą skirsto į penkias pagrindines rūšis:

1. Sukcinitas - tai skaistus, trapus, geltonos spalvos mineralas. Tai yra viena iš geriausių gintaro rūšių. Vadinamas tikruoju gintaru.

2. Glesitas - skaisčiai rusvas su tamsiomis dėmelėmis, nepermatomas, rečiau raudonos spalvos gintaras.

3. Stantienitas - nepermatomas, juodos spalvos, labai trapus ir blizgąs.

4. Bekeritas - tamsus, tvirtesnis už stantienitą.

5. Alingitas - balsvas arba rausvas su dūminiais taškais mineralas.

Legenda apie gintarą

Apie gintaro kilmę mūsų liaudis sukūrė gražią legendą. Senų senovėje, gyvenęs Palangoje jaunas gražuolis žvejys Kastytis. Vargo verčiamas jis ištisas dienas plaukiodavęs jūroje, žuvis gaudydavęs. Vieną kartą, Kastytis nuplaukęs labai toli. Saulė nusileido, vakaras atėjo, o Kastytis su savo valtele vis dar raižė jūros vandenis.

Netikėtai, Kastytis kaip per sapną pamatė netoli ant bangos besisupančią gražuolę - —jūrų dievaičio dukterį Jūratę, gyvenusią jūros dugne - gintaro rūmuose.

Jos akys buvo žavingos ir žalsvos, kaip jūros vanduo, o veidelis tyras ir skaistus kaip jūros puta. Apsvaigęs nuo jos grožio, Kastytis pamiršęs ir žuvis ir ant kranto belaukiančią savo seną motinėlę. Kaip užburti Kastytis ir Jūratė ilgai vienas į kitą žiūrėjo, abiejų širdyse meilė suliepsnojo.

Sulaužydama dievų priesakus Jūratė pabučiavusi žemės sūnų Kastytį.

Bet susirūstino smarkus Perkūnas, iš dangaus pamatęs, kad drįso palytėt žmogus skaistybę dieviškos Jūratės.

Paleidęs žaibą ir griausmas, sudaužė gintaro namus, gražuolį Kastytį nužudė, o Jūratę prikalė prie vienos jau sugriautų rūmų sienos, kame ji bangų blaškoma, nuolat rauda Kastyčio ir jų nelaimingos meilės. Audros metu bangų išmetamas gintaras esąs Perkūno sudaužytų Jūratės rūmų skeveldros, o smulkučiai gintaro gabalėliai Jūratės ašaros.

O, paklausykit vakarais, kai marių bangos nerimauja ir krantą barsto gintarais, gelmės nematomoji sauja girdėtis per miglas, druską, lyg verkia ir vaitoja kas!

Kaip mokslas išaiškina

Suprantama, mokslas visai kitaip aiškina gintaro kilmę. Kur dabar Baltijos jūros dugnas, tai prieš 40-50 milijonų metų augo didžiuliai, tankūs spygliuočiai miškai. Ištisus amžius niekieno nejudinamos eglės ir pušys augdavo, išvirsdavo, o jų vietoje kildavo kitos. Oras buvo karštas, varvėjo medžių sakai. Nukritę žemėn, jie stingdavo, juos užversdavo kiti medžiai. Sakai, iš kurių susidarė gintaras, greitai kietėdavo. Į gintarą pakliūdavo įvairių vabzdžių skruzdžių, bičių, vorų ir kitų.

Gintarinius sakus anksčiau ar vėliau padengdavo žemės sluoksniai.

Žemesniuosius sluoksnius slėgdavo viršutiniai. Jūros užliedavo sausumos plotus, tai vėl pasitraukdavo. Vadinasi vienu metu ta pati vietovė buvo sausuma, kitu - jūros dugnas. Taip vyko ir su Baltijos jūra.

Susidarydavo tokios sąlygos, kuriose organinės medžiagos ne puvo, ne nyko, bet akmenėjo. Taip per milijonus metų sakai neišnyko, bet suakmenėjo, virto gintaru. Dabar, kada įsisiūbavusios audros įsirausia į jūros gelmes ir išjudina dugne suakmenėjusius sakų sluoksnius, tai į krantą išmeta gintaro gabalėlius.

Gintaro gabalėliuose mes matome užsikonservavusią muselę, skruzdę, ar medžio lapelį. Tas užsikonservavusias įvairių gyvūnų bei augalų liekanas mokslininkai vadina inkliuzais.

Jų reikšmė mokslui

Suakmenėjimai - labai svarbūs dokumentai istorinei geologijai.

Iš jų sužinome apie tolimų, praeities laikų organinį pasaulį, sprendžiame apie organizmų gyvenimo sąlygas, iš jų atkuriame žemynų ir jūrų pasiskirstymą įvairiais žemės istorijos laikotarpiais.

Gintaro yra ne tik Baltijos jūros bei Kuršių marių dugne, bet ir moreninių sąrašų sluoksniuose, o taipgi kitose Lietuvos vietose: Nemuno krantuose ties Pažaisliu, Alytumi, Strevos pakrantėse, Kalvių apylinkėse, ties Širvintais-Širvintos pakrantėse, ties Kernave, Gaure, Lipliūnais, Utena, Lukšto, Platelių ežeruose ir kitur.

Kaliningrado srityje Sambijos pusiasalyje, netoli Palmininkų (dabar Jantarnas) esančiose gintaro kasyklose randama daug gintaro gabalų. Iškasamo gintaro paviršius šiurkštus, aptrauktas nepermatoma luobele, o jūros bangų išmetamas nusivalęs nuo apnešų, vaiskus.

Apie gintarą senovėje

Jau X amžiuje prieš mūsų erą asirai savo dautiraščiuose mini gintarą žvejojamą šiaurėje. Romėnai ir kitos senovės tautos gintarą, labai vertino, vadino jį "šiaurės auksu", jų laivai dažnai atplaukdavo į Pabaltį, - kurio gyventojai keisdavo gintarą į žalvarį, varį, alsvą, druską ir kitą.

Dar senų senovėje Baltijos pajūrio gyventojai rinkdavo bangų išmetamą gintarą.

Tačiau kryžuočių ordinas užgrobęs visas Prūsų žemes jau XIII amžiuje monopolizavo visą gintaro gavimą ir pardavimą. Rastą gintarą visi privalėjo atiduoti į surinkimo punktus. Jeigu asmuo buvo sugautas norįs nuslėpti gintarą, tai pagal įsakymą jis turėjo būti pakartas.

1642 metais gintaro monopolis atiteko Prūsijos valstybei, kuri išnuomodavo jį vienuolynams ir pirkliams. Pajurio gyventojai kas treji metai turėdavo prisiekti, kad gintaro nerinks ir praneš valdžiai apie tuos, kurie bandys jį pasisavinti. Buvo įvesti specialūs gintaro teismai. Už 2 svarų gintaro pasisavinimą buvo baudžiama pakorimu, o už didesnį kiekį nusikaltėlis buvo žvėriškai laužomas ratu.

Dar 1826 metais Karaliaučiuje buvo etatinis budelis su 30 markių metinio atlyginimo, kuris vykdė mirties bausmes renkantiems be leidimo gintarą.

Bausmės už gintarą

Valstybės monopolis gintarui eksploatuoti, apdirbti ir juo prekiauti Vokietijoje buvo iki antrojo pasaulinio karo.

Klaipėdos krašte veikė Vokietijos įstatymai ir todėl gintaras turėjo būti pristatytas į surinkimo punktus, kurie buvo Nemirsotėje, Karklininkuose, Melnragėje, Klaipėdoje, Kopgalyje, Juodkrantėje ir Nidoje.

Asmenys renkantieji gintarą, privalėjo turėti direktorijos leidimą.

Už gintaro pasisavinimą, buržuaziniais laikais, Klaipėdos krašte, buvo baudžiama 6 mėnesiais kalėjimo.

Lietuvoje gintaro monopolio nebuvo, bet pajūrio žemių dvarininkai drausdavo jį nemokamai rinkti.

TSRS jūros bangų išmestą gintarą gali rinkti kiekvienas asmuo ir pasilikti sau, už tai įstatymai nebaudžia.

Tačiau gintaro žaliavos eksploatacija ir jos apdirbimas - priklauso valstybei.

Gintaras šiais laikais

Tarybų Lietuvoje iš gintaro dirbama meniniai papuošalai ir reikmenys.

Nuo seno gintaras vartojamas liaudies medicinoje. Gintaro rūgstį ir aliejų vartoja ir šių laikų farmacija.

Lietuvoje gintaro perdirbamoji pramonė išleidžia aukštos kokybės dailius gintaro, dirbinius, kuriuose atspindi tautos tautodailė ir tautosaka, jie garsina mūsų liaudies meną ir meistrų darbus ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Tarybų Sąjungoje, o taipgi ir plačiame pasaulyje.

Waterbury, Conn.

Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kuopos susirinkimas įvyko lapkričio 19 d. Juozas Vaitonis atidarė susirinkimą.

Walter Duda skaitė protokolą iš praeito susirinkimo. Protokolas priimtas kaip parašytas ir skaitytas.

Iždininkas W. Yokubonis davė finansinį kuopos raportą ir sakė, kad viskas yra tvarkoje.

M. Svinkūnienė pranešė, kad visi kuopos nariai yra užsimokėję duokles už šiuos metus ir kad visi nariai gavo knygas už šiuos ir praeitus metus, ir kad visos knygos išdalintos. Taipgi pranešė, kad kuopos narys J. Laurynaitis išbuvo ligoninėje penkias savaites, ir kad jau trys savaitės kaip sugrįžo į savo namus. Jo sveikata dar vis nekokia, tik gali pavaikščioti su "walkeriu" po stubą. Sako, kad jam nieko neskauda, tik širdis labai silpna. Linkiu ligoniui geros sveikatos, kad vėl galėtų dalyvauti su mumis.

Kuopa nutarė surengti Moterų Dienos apvaikščiojimą Kovo mėnesį.

Valdyba pasiliko ta pati dėl 1975 m.

* * *

Juozas Vaitonis pranešė, kad jo vyresnysis brolis Adolfas Vaitonis mirė lapkričio 6 dieną sulaukęs 84 m. amžiaus. Gyveno Oregon valstijoje pas dukterį.

Pirmiau Adolfas gyveno Long Island, N. Y. Kada jo moteris mirė, jis buvo persikėlęs gyventi į Waterbury pas brolį. Pagyvenęs čia trumpą laiką, nuvažiavo gyventi pas savo dukterį į Oregon. Buvo silpnos sveikatos ir neužilgo mirė.

Liūdėsy paliko dvi dukterys, trys anūkai, brolis Juozas Vaitonis, sesuo Mary Ulozienė. Abudu gyvena Waterbury.

A. Vaitonis buvo laisvas, draugiškas žmogus ir su visais gražiai sugyveno. Per daug metų buvo "Laisvės" skaitytojas ir jos rėmėjas.

Mes reiškiame gilią užuojautą jo dukterims, anūkam broliui Juozui, seseriai Mary Ulozienei ir kitiems jo artimiems giminėms jų liūdnoj valandoje.

Juozas Radauskas, kuris gyveno 20 Manilla St., Oakville, buvo nuveštas į Watertown Convalsescent namus, kur neilgai ten pagyvenęs mirė lapkričio 15 dieną, sulaukęs 88 metų amžiaus. Laidotuvių direktorius buvo iš O'Neill Funeral Home Watertown, Conn. Buvo palaidotas lapkričio 18 dieną į Lietuvių kapines Waterbury.

Liūdėsyje liko jo duktė Mrs. Rose Bullis, kuri gyvena Oakville, ir kiti artimi giminės.

Juozas Radauskas buvo gero būdo žmogus ir su visais susitaikydavo. Per daug metų buvo "Laisvės" skaitytojas.

Gili užuojauta jo dukterei, žentui ir kitiems artimiems giminėms jų liūdnoje valandoje, o jūs, Juozai, ilsėkitės ramiai Lietuvių kapinėse.

M. Svinkūnienė

Klaipėdoje per Danės upę pastatytas naujas tiltas, kuris sujungė Sukilėlių ir Uosto gatves.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Detroit, Michigan

MŪSŲ NAUJIENOS

Sekmadienį, lapkričio 3 dieną, LDS 21 kuopa buvo surengusi koncertą. Publikos buvo vidutiniškai susirinkę. Galėjo būti daug daugiau, bet lietus pakenkė.

Pirmiausia mūsų kuopos gabusis finansų sekrektorius-iždininkas ir dabartinio LDS centro prezidentas Servit Gugas labai tinkamai pakalbėjo apie LDS organizaciją ir kvietė jaunesniosios kartos žmones įsirašyti įstoti į LDS, kaip pašalpos ir apdraudos organizaciją.

Koncerto programą išpildė garsioji Chicagos artistų grupė, vadovaujant Valerijai Urbikas. Grupę sudarė 3 vyrai: Edward Jakuska, Roger Žilis ir John Faiza, ir keturios moterys: Anna Jakuska, Estella Bogden, Vanda Žalis ir Helen Bordner. O Valerija Urbikas visiems akompanavo pijanu. Daug dainų jie sudainavo, ir sudainavo labai labai pukiai!! Bravo, geriems Chicagos artistams!

Visiems mums buvusiems koncerte patiko dainos, ir mes norėtume, kad gerbiami Chicagos artistai tankiau mus aplankytų.

Buvo ir daugiau chicagiečių atvykę kartu su dainininkais.

Po koncerto buvo vaišės. Maistą prirengė šios LDS 21 kuopos narės: Emma Rye, Alice Stacey, Ruth Gugas ir Albina Nauseda Lyben. Tikietus prie durų pardavinėjo Antoinette Garelis.

* * *

Mūsų kuopos narė, Detroito Lietuvių Klubo pirmininkė, taipgi LLD, 52 kuopos narė Stefanija labai sėkmingai aprašo apie Detroito progresyvių draugijų veiklą "Vilnyje". Mes, detroitiečiai, esame labai dėkingi jai už jos veiklą mūsų organizacijose!

* * *

Sekmadienį, lapkričio 1 dieną įvyko LDS 21 kuopos mėnesinis susirinkimas. Narių atsilankė neperdaugiausia.

Kuopos pirmininkė Anna Daukus, atidarydama susirinkimą, pareiškė, kad finansų sekretoriaus-iždininko ir nutarimų raštininkės Gugų nebus susirinkime. Jie yra išvykę svarbiam reikalui kitur.

Tuom - laikiniu nutarimų raštininku apsiėmė Al Stacey. Keletas dalykėlių buvo apkalbėta.

Pirm. Anna Daukus dar priminė, kad yra miręs Daktaras Antanas Petrika, ir kurie nariai norėtų pasiųsti užuojautą per "Laisvę" velionio žmonai, sūnui ir draugams, bei draugems, galite prisidėti finansiniai. Ji pakvietė Pr. Jočionį, kad jis tą darbą atliktų. Nariai sudėjo 11.00 dolerių, kuriuos Jočionis pasiuntė "Laisvei" su prisidėjusių vardais.

* * *

Antradienį, lapkričio 19 dieną įvyko LLD 52 kuopos susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniškai. Pirmininkas Pr. Nakas atidarė susirinkimą, ir nariai reikalavo, kad jis ir tvarką vestų.

Kuopos valdybos raportai priimti; taipgi ir pereito susirinkimo tarimai užgirti. Tik gaila, kad mūsų nutarimų raštininkas Charles Mack nesijautė gerai. Tuojaus po susirinkimo išvyko į namus. Linkiu jam greit susveikti. Jis yra labai gabus sekretorius.

Mūsų spaudos vajininkai J. Alvinas ir Pr. Nakas pateikė raportus iš vajaus veiklos. Kaip pasirodo spaudoj, jie pusėtinai daug yra jau nuveikę šiame vajuje. Visi nariai jiems už tai padėkojo. Iš tikrųjų, praeityje mūsų kolionijoje moterys vis buvo vajininkės: Anna Daukus, M. Smitrevičiene, V. Smalstienė, Aranasukienė Adelė Wardo, o dabar jau antrajame vajuje dirba Alvinas su Naku, ir dirba labai gerai.

Turiu sakyti, kad daug dirbdavo Adelė Wardo, bet dabar ji turi prižiūrėti savo vyrą, Benny, kurį palietė "Stroke" - paralyžius. Buvusi vajininkė Aranauskienė randasi prieglaudos namuose. O Vera Smalstienė gyvena St. Petersburg, Fla.

Dabar jau daug mūsų senesnio amžiaus narių sirguliuojam! Velinu visiems dar sustiprėti ir turėti kantrybės. Kitokio išėjimo nėra! Taip buvo praeity, taip yra dabar, ir taip bus ateityje žmonijos tarpe! **Vietinis**

Chester, Pa.

Lapkričio 13 d. mirė Vytauto Lietuvių Pašalpinio Klubo narys Jurgis Raider. Paliko dideliame liūdesyje žmoną ir gimines.

Lai būna Jurgiui lengva ilsėtis Amerikos žemėje.

V. P. L. Klubo nariai miršta vienas po kito. Iš mūsų senosios kartos lietuvių mažai bepaliko. . .

Lapkričio 8 dieną žmogžudys nušovė gatvėje policininką Michael Carter. Velionis paliko nuliūdusius žmoną, sūnų ir dukrą. Buvo negras, visų mylimas žmogus. Velionio lavonas buvo pašarvotas Franklino Ugniagesių name. Į paskutinį atsisveikinimą su velioniu susirinko virš 4,500 žmonių. Tokios didelės masės žmonių jokiose laidotuvėse nėra buvę visoje Chesterio istorijoje.

Lai būna Michaeiliui rami šios šalies žemė.

P. Šlajus

Brockton, Mass.

Pranešimas

LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 8 dieną 2 val. po pietų Ch. Ustupo namuose, 27 Cleveland Ave.

Kadangi aš turėjau pasiduoti į ligoninę, kur man buvo padaryta operacija ir kur išbuvau 4 savaites, tai ir mūsų spaudos vajaus reikalai susitrukdė. Bet dabar pradedu jaustis geriau ir stiprėti, tai pradėsiu aplankyti mūsų spaudos skaitytojus. Labai prašyčiau, kad tie, kurie dar galite, ateitumėte į sekanti kuopos susirinkimą ir atsinaujintumėte "Laisvę". Tas man, kaipo vajininkui, labai palengvintų darbą.

LLD 6 kp. sekr.
S. Rainard

Pranešimas

Dar vienas lietuvis atsidarė biznį, kuris vadinas **Sunland Realty**, 4511 - 4th Street, No., St. Petersburg, Fla., 33704. Telefonas: 527-0696, **Anton L. Mauragas Realtor.**

Mauragas yra sūnus buvusios Atonina Kairis. Jis maloniai patarnaus lietuviams, kurie norite pirkti bei parduoti namą. (47-8)

Philadelphia, Pa.

Kova prieš kainų kėlimą

Lapkričio 16 dieną mūsų šalies didmiesčiuose įvyko protesto demonstracijos prieš pelnagrobius už kėlimą kainų ant visų gyvenimui reikmenų, o ypatingai ant maisto. Philadelphiečiai irgi pakėlė savo rūstų balsą prieš liaudies plėšikus, aukso ryklius. Antrą valandą po pietų prie Nepriklausomybės salės aikštėje susitelkė apie porą tūkstančių kovingų liaudies sūnų ir dukrų ir sušuko: "Tironai, gana liaudį apiplėšinėti ir marinti badu! Mes jau nebeišgalime nusipirkti gana maisto ir savo vaikus žmoniškai pamaitinti dėl kainų iškėlimo. Mes pusiau alkani einame į lovą!"

Trys labai iškalbūs oratoriai pylė gana karčių pipirų valdančijai klasei ir bendrai maisto monopolijoms. Viena buvo labai puiki kalbėtoja iš Moterų Už Taiką organizacijos. Kitas ugningas kalbėtojas buvo iš Senųjų Piliečių (Senior Citizens) organizacijos. Taipgi kalbėjo velionio Yablonskio sūnus, advokatas, kurio tėvas, motina ir sesuo buvo kietosios anglies unijos viršininkų-suokalbininkų nužudyti prieš keletą metų. Jis plačiai nušvietė angliakasių gyvenimą, jų atkaklias kovas prieš anglies kompanijas, kurios pasiryžusios uniją suskaldyti ir streiką sulaužyti. Yablonskis, baigdamas savo kalbą, paprašė paremti angliakasius, jeigu jų streikas užsitęstų.

Kompanijos paskleidė melagingą propagandą, kad angliakasiai būk tai trumpu laiku suparalyžiuosią elektros tiekimo jėgaines, dujų ir kitas įmones, nes jos turinčios anglies tiktai dėl poros savaičių, o faktinai jos turi anglies rezervų dėl trejeto mėnesių.

Sakoma, kad įvyks ir daugiau protestų prieš kainų kėlimą ant gyvenimo reikmenų. Bus suruoštas žygis net į Washingtoną, jeigu Kongresas nesiims priemonių kainų kilimui pažaboti.

* * *

Philadelphijoje apie penkias savaites streikavo cukraus išdirbystės Jack Frost darbininkai ir laimėjo šiokį tokį algų pakėlimą - 33 procentus per trejus metus. Bet kol kas darbininkai naujos sutarties dar nėra užgyrę. Prieš porą savaičių pusantro tūkstančio demonstrantų apsupo cukraus fabrikus ir protestavo prieš kėlimą kainų. Dabar cukraus svaras jau kainuoja 83 centus, o pernai tebebuvo penki svarai už 85 centus. Philadelphijoje yra du cukraus fabrikai.

"Laisvės" Reporteris

Recakcijos pastaba: Apie šią lapkričio 16 d. demonstraciją gavome ir draugo Južintiškio korespondenciją. Aišku, spausdiname tik vieną, bet abiems lygiai ačiū už parašymą.

Pranešimas

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 7 dieną, trečią val. po pietų, salėje 1154 N. 4th St.

Brangūs draugai ir draugės: atsilankykite visi į šį metinį susirinkimą būtinai, nes šiemet mūsų susibūrimais bus paskutinis. Baigsime šiuometinius draugijos reikalus. Paspausime viens kitam dešinę. Palinkėsime laimingų žieminių švenčių ir linksmų 1975 metų.

Kviečia Valdyba

Cleveland, Ohio

Lapkričio 8 dieną Paul Boika, "Vilnies" skaitytojas, buvo užpultas, sužeistas ir apiplėštas. Užpuolimą padarė trys jauni juodi vyrukai. Jie 8 val. vakare įsibriovė į jo butą, vienas jų kirto jam revolveriu į veidą ir pradėjo apiplėšimą. Dar gerai, kad šeimininkė galėjo pabėgti ir pranešti policijai, kuri greitai pribuvo, tai "svečiai" neturėjo progos tęsti kratą. Bet vis tiek pavogė $150 iš stalčiaus ir iškraustė Povilo kišenes. Povilas buvo nuvežtas į ligoninę ir pataisytas. Dabar jis randasi namie.

●

Praeituose rinkimuose Specialist Workers Party kandidatai į gubernatoriaus ir leitenanto gubernatoriaus vietas surinko virš 100,000 balsų. Politikieriai spekuliuoja, kad šitie balsai buvo nutraukti nuo gubernatoriaus Gilligan, kuris, atrodo, pralaimėjo tik 10,000 balsų.

●

Lietuvių Moterų Klubas turės kalėdinius pietus (banketą) gruodžio mėnesį ir prašo mūsų draugus atsilankyti. Diena ir laikas bus paskelbta vėliau. **J. P.**

Detroit, Mich.

LDS 21 Kuopos Nariams

Svarbus LDS 21 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 8 d., Klubo salėje. Pradžia 11:00 val. ryte. Bus kuopos valdybos rinkimas.

R. Gugas, sekretorė

Pittsburgh, Pa.

Lapkričio 7 d. mirė Teodora Starulienė-Kazmir. Palaidota į Lietuvių Draugyjos kapines lapkričio 11 d. Palydovų buvo daug. Saimono šermenėje buvo daug gėlių nuo giminių ir artimųjų.

Teodora paliko liūdesyje tris dukras - Rosalie Coneby, Anne Sadauskas ir Nastazija Jankus - ir jų šeimas, daug giminių Lietuvoje ir Amerikoje.

Velionė gimė Lietuvoje 1896 metais, Šiaulėnų apylinkėje. Į Ameriką atvažiavo 1905 metais. Po kiek metų vedybinį gyvenimą sukūrė su Staruliu ir užaugino tris dukras. Staruliui mirus, velionė susituokė su Juozu Kazmiru (pažangiųjų laikraščių ir draugijų veikėjų). Juozas Kazmir mirė 1965 metais.

Velionė buvo "Laisvės" skaitytoja ir narė Moterų Draugijos ir SLA 86 kp.

Lai Jei būna ramybė ir poilsis Lietuvių kapinėse.

J. K. M.

Brockton, Mass.

Eidamas atnaujinti "Laisvės" prenumeratas, lapkričio 20 d. aplankiau ilgametę skaitytoją Zuzaną Kundrotienę, kuri gyvena savo namuose, 1380 Main St. Radau lazdele pasirėmusią vaikščiojant. Mat, ji turėjo nelaimę - lipdama iš autobuso parpuolė ir susilaužė šlaunies kaulą.

Draugė Kundrotienė atsinaujino "Laisvės" prenumeratą ir sako: "Noriu padėkoti per "Laisvę" savo geriems draugams ir draugėms už aplankymą manęs sergančios ligoninėje, už atvirutes su geriausiais linkėjimais. Aukoju "Laisvės" palaikymui $5". **S. Rainard**

MAŽAI REIKALINGŲ, DAUG ATSILIEPUSIŲ

Hanover, Mass. - Čionai atsidarė nauja Sears, Roebuck & Co. krautuvė. Vietinėje spaudoje buvo paskelbta, kad reikia 400 darbininkų. Vos garsinimui pasirodžius, pradėjo plaukti bedarbiai darbą gauti, ir suplaukė daugiau, kaip 2,000!

Galima įsivaizduoti, koks buvo jų nusivylimas. Šis įvykis aiškiai parodo, kokia šiandien yra čia darbų padėtis.

WOODHAVEN, N. Y.

Mirus

Dr. Antanui Petrikai

Reiškiame giliausią užuojautą Jo žmonai Margaretai, sūnui Artūrui ir visiems artimiesiems čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Liūdime netekę brangaus žurnalisto-visuomenininko.

Valys ir Verutė Bunkai

St. Petersburg, Fla.

WOODHAVEN, N. Y.

Mirus

Daktarui Antanui Petrikai

Mes, floridiečiai-Miamės ir Ft. Lauderdale lietuviai, reiškiame giliausią užuojautą žmonai Margaretai, sūnui Artūrui ir visiems jo artimiesiems.

V. Bovinas	Margaret Cvirka
Anna Balčiūnas	J. Krasnickas
Eugene Aleksander	Elizabeth Jackim
Juozas-Viola Zutra	Marie-John Koch
F. H. Mankauskai	J. M. Tamošiūnai
A. Žvėgžda	A. N. Iešmantai
U. G. Daugirdai	S. Grublinas
Petras Gasper	Paulina Urbon
M. Friberg	Elizabeth Stankus
S. J. Yurevich	Charles Eimanas
Adelė Birston	Frank-Mary Kvietkas
A. V. Nevins	A. Bečienė
J. Smalenskas	Olga Šimkus
Elizabeth Wickersham	P. Gabrėnas
J. M. Paukštaičiai	J. M. Kanceriai
S. Kanapė	Blanche Novick
Petras Gudelis	J. M. Nevins
Eva Vitartienė	

LIŪDNA SUKAKTIS

Ona Nečiunskienė

Mirė 1954 m.

Šių metų gruodžio 7 dieną sukaks 20 metų kai mirtis atskyrė mano mylimą gyvenimo draugę ir dukterų motiną. Mes jos liūdime.

Kazys Nečiunskas, vyras
Adelė ir Aldona, dukterys
J. Wilson ir B. Farrel, žentai
Hicksville, N. Y.

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Teodorai Starulienėi-Kazmir

Reiškiame nuoširdžią užuojautą dukroms, Rosalie Coneby, Anne Sadauskas, Nastazija Jankus ir jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

B. Shimkienė	K. J. Melniai
O. Miliauskienė	P. S. Karsokai
H. Kairienė	J. M. Mazuknai
E. Vicinienė	

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Teodorai Starulienei-Kazmir

Reiškiame širdingą užuojautą dukroms Rosalie Coneby, Anne Sadauskas, Nastazija Jankus ir jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

SLA 86 Kuopos nariai

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Anna Baltrušaitienė

Mirė gruodžio 2, 1965

Jau devyneri metai, kai mirė mano mylima žmona Ona ir sūnaus motina. Mes labai pasigendame jos. Ilsėkis ramiai Cypress Hills kapinėse.

William Baltrušaitis, vyras
Arthur Baltrušaitis, sūnus
Brooklyn, N. Y.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Mirus

Stanley James White

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Rees L. White, pusseserei Anna Zutautaitis (Kenosha, Wis.) ir kitiems giminėms bei artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje.

A. ir M. Raškauskai	J. ir P. Stančikai	J. Andrilunas
P. ir A. Alekna	M. Purvenas	S. Petrin
J. ir T. Lukas	W. ir M. Žukas	S. Vaineikis
G. ir N. Evans	N. Lenigan	T. Sholūnas
J. ir H. Sharkey	V. ir V. Bunkai	V. Lapatta
A. ir J. Statman	M. Terres	W. Puishis
B. Jankauskas	A. Budris	N. Sorenson
T. ir V. Norwell	M. Vilkauskienė	F. ir M. Smilgiai
J. ir S. Bakšys	P. Skapik	S. Repiha
L. Tvaska	W. Dubendris	D. Mikalojūnas
K. Petrin	E. Kairaitis	J. Ragauskas
P. Steponaitis	A. ir P. Lukai	H. Žilinskienė
J. ir P. Blaškiai	J. ir M. Miller	F. Mockapatris
V. ir M. Repecka	J. Stančikas	N. Serejka
J. Puishis	M. Steinys	H. ir J. Maracich
V. Smalstienė	W. ir K. Kelley	J. Andrulienė

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Jurgiui Gendrėnui

Reiškiame gilią užuojautą žmonai Janei Gendrėnienei, artimiesiems bei draugams Amerikoje, Kanadoje ir Lietuvoje.

Brolis ir žmona - Antanas ir Stella Gendrėnai
ir šeima
Tillsonburg, Ontario, Canada

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Mirus

George Gendrėnui

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Jennie, broliui Antanui (Ontario, Canada) sūnėnams, jųjų šeimoms, kitiems giminėms bei artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje.

A. ir P. Alekna	O. ir B. Putrimai	T. ir J. Lukas
J. Stančikas	M. ir A. Raškauskai	V. ir V. Bunkai
O. ir F. Bunkai	A. Budris	M. ir J. Miller
T. Sholūnas	E. ir V. Valley	M. Fetting
P. Brass	K. Pakšienė	P. ir A. Lukai
A. ir J. Statman	N. ir G. Evans	S. ir J. Bakšiai
H. ir J. Sharkey	M. ir W. Žukas	A. ir J. Shtukai
M. Vilkauskienė	C. Yassius	M. Steinys
P. Siménas	N. Petronis	W. Dubendris
V. Lapatta	S. Vaineikis	N. Serejka
V. ir T. Norwill	A. Petkūnas	H. Sholūnas
O. ir J. Rubai	O. ir W. Stakėnas	L. Tvaska
A. ir A. Jociai	K. ir W. Kelley	E. Galvan
J. Puishis	N. Sorenson	V. Smalstienė
W. Puishis	A. Savickas	M. ir V. Repečka
M. Gružinskas	P. ir J. Blaškiai	M. Rutkowski
M. ir C. Puishis	M. Purvėnas	D. Mikalajūnas
N. Lenigan	S. Yuknis	H. Žilinskienė
A. Antanavičius	P. ir J. Stančikiai	A. Lesnik
V. ir B. Casper	M. ir F. Smilgiai	A. Yurevičienė
O. Yurevičiutė	A. Bruwer	H. ir J. Maracich
P. Steponaitis	M. Terres	J. Greblik
S. Repiha	J. Judickas	J. Andrulienė
V. ir F. Budroniai	M. Vilkauskienė	

"LAISVĖS" VAJUS

Vajus prasidėjo su 1 d. Spalio ir baigsis 31 d. Gruodžio

	Punktai
Connecticut	9,412
New Jersey	2,664
Brooklyn, N. Y. - J. Lazauskas ir A. Čepulis	2,276
V. Sutkus-V. Trask, San Francisco-Oakland, Cal.	1,938
P. Alekna, St. Petersburg, Fla.	1,914
A. Račkauskienė-M. Sametis, Haverhill, Mass.	1,438
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	1,080
Kanados vajininkai	1,032
Philadelphia, Pa.	944
S. Rainard, Brockton, Mass.	822
Detroit: J. K. Alvinas-F. Nakas	726
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	654
Binghamton, N. Y.	516
Miami, Fla.: A. Švegžda-V. Bovinas	494
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	422
P. Česnikienė, New Kensington, Pa.	304
S. Penkus-A. Shupetris, Lawrence, Mass.	300
Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	282
Ray Stakėnas, Scottville, Mich.	220
J. Stanienė, Baltimore, Md.	38

* * *

Prašau visų įsitėmyti, kad ši skaitlinė įima tik laiškus, gautus iki lapklričio 14 d.

* * *

Ačiū mieloms hartfordietėms, O. Šilkienei ir Louise Butkevičienei, Conncecicut valstijos punktai gausiai padidėjo. Ne tik, kad šios dvi draugės paaukojo gražias sumas "Laisvės" fondui, jos pridavė ir po vieną naują skaitytoją ir keletą atnaujinimų. M. Svinkūnienė iš Waterburio irgi nepasiduoda. Ji prisiuntė 9 atnaujinimus ir aukų.

New Jersės vajininkams atėjo į pagalbą B. Ostapuk, Ig. Bečis ir G. Stasiukaitis.

J. Lazauskas ir Adomas Čepulis, Brooklyno vajininkai, pridavė 26 prenumeratas ir aukų.

Kanados vajininkams atėjo į pagalbą C. Martin, Užsirašydamas "Laisvę"; R. Kisielienė prisiuntė tris atnaujinimus ir aukų.

Sveikiname Binghamtono vajininkus, naujai įstojusius. Šį sykį pasidarbavo J. Vaicekauskas, Mary Lynn ir H. Žukienė.

* * *

Apie Oakland-San Francisco vajininkes V. Sutkienę ir V. Trask, reikėtų daug ką pasakyti. Tai maža kolonija, bet niekad neatsilieka nuo didžiųjų. Štai, kad ir šį sykį V. Sutkienė prisiuntė 6 atnaujintas prenumeratas ir $425 aukomis. Aukojo:

LLD 153 kp., San Francisco, Cal.	$100.00
Valė Sutkienė, San Francisco, Cal., prisiminimui mielo vyro Benedikto, mirusio 1967 metais	100.00
Roy Mijat, Los Altos, Cal., paskirta auką jo žmonos Madeline, jai gyvai esant	100.00
Tilda King, San Francisco, Cal.	30.00
Josephine Anscott, San Francisco, Cal.	25.00
Marytė Baltulionytė, San Francisco, Cal.	25.00
A. Miswick, Santa Rosa, Cal.	16.00
J. V. Roland, San Francisco, Cal.	11.00
J. M. Ginaičiai, Santa Clara, Cal.	10.00
A. Norkus, San Francisco, Cal.	5.00
P. Williams, Sonoma, Cal.	3.00

* * *

Per P. Kisielienę, Montreal, Canada, gavome $50.

LLD Montreal kuopa	$25.00
J. Brundza	10.00
Lietuvių Moterų Klubas, Montreal	10.00
F. Spaičys	5.00

* * *

Per Ig. Bečį, New Jersey, gavome $54:

D. Burkauskas	$10.00
Geo. Kudirka	6.00
Ig. Bečis	6.00
J. Kirslis	5.00
K. Paciūnas	5.00
P. Vaičioniai	5.00
Lilly Novak	5.00
Aldona Schad	5.00
B. Makutėnienė	5.00

Po $1.00: W. Simon ir O. Slančiauskas

* * *

Per M. Svinkūnienę, Waterbury, Conn., gavome $17:

Katherin Yenkelun	$14.00

Po $1.00: J. Zeleniakas, A. Latožius ir Kristina Tolienė.

* * *

Per A. Švėgždą, Miami, Fla., gavome $12:

A. Švėgžda	$5.00
Amelia Miller	5.00
W. Mikulėnas	2.00

Kitos aukos gautos:

Per "Laisvės" koncertą, lapkr. 10 d. (vardai tilpo pereitam numeryj)	$3,504.00
Vincas Karlonas, Jensen Beach, Fla.	25.00
M. Riskevičienė, Brooklyn, N. Y.	20.00
Liudvika Bartkienė, Linden, N. J.	20.00
Adam J. Sikorski, Providence, R. I.	11.00
Mary Kaunas, St. Clair, Pa.	11.00
Chas. Martin, Windsor, Ont., Canada	10.00
Juozas Lugauskas, Brooklyn, N. Y.	10.00
Julia Meškis, So. Ozone Park, N. Y., prisiminimui mirusio vyro Antano	10.00
Juozas-Ona Babarskai, Richmond Hill, N. Y.	10.00
J. Yankus, N. Cape May, N. J.	7.00
Helen Žukienė, Binghamton, N. Y.	7.00
Mary Sarpalus, West Frankfort, Ill.	6.00
Antanas Navalinskas, Binghamton, N. Y.	6.00
Felix Kaladin, Lowell, Mass.	6.00
F. Kontenis, Rochester, N. Y.	6.00
G. Savage, Rochester, N. Y.	6.00
A. Lugauskas, Northport, N. Y.	6.00
P. Kuliaskas, Gardner, Mass.	5.00
J. Vaicekauskas, Binghamton, N. Y.	4.00
V. Zaveckas, Brooklyn, N. Y.	2.00

Po $1.00: K. Simon, Miami Beach, Fla.; Ona Wellus, Binghamton, N. Y.; Mary Lynn, Binghamton, N. Y.; John Beleckas, W. Somerville, Mass.; Laisvės Choras, Hartford, Conn.; Louise Butkevich, Hartford, Conn.; Paul Norvidas, Hartford, Conn.; Mrs. S. Salemonas, Hartford, Conn.; P. Kaspariūnienė, Philadelphia, Pa.; A. Bakūnienė, Cliffside Park, N. J.; Bronė Ostapuk, Newark, N. J.; M. Liepa, Woodhaven, N. Y.; A. Petraitienė, Brooklyn, N. Y.

Viso aukų šį kartą gavome $4,269. Iki šiol įėjo į fondą $9,450. Dėkojame visiems. Administracija

NEW YORKO NAUJIENOS

Victor Gotbaum

Žinoma, municipalinių darbininkų unijos griežčiausiai protestuoja prieš tokį majoro patvarkymą. Valstijos, Pavieto ir Miesto Darbininkų Unijos 37-distrikto, kuris atstovauja 120,000 darbininkų, prezidentas Victor Gotbaum sako, kad majoro pasielgimas nepateisinamas ir neleistinas. Unija žada prieš tai kovoti.

Nustebintos ir žada kovoti ir kitos miesto darbininkų unijos. Jos visos turi apie 200,000 narių.

●

Praeitą šeštadienį Jackson Heights sekcijoje rasti jų kambariuose nužudyti Ricardo Ventura, 24 m., ir Gabriel Sandovai, 22 metų. Kaltininkai nesugauti.

●

Iškilo aikštėje, kad Apšvietos Tarybos narys ir per dvejus metus buvęs prezidentu Mr. Joseph Monserrat paėmė nuo tūlos kompanijos $21,000 kyšį, už padėjimą jai laimėti nuo miesto valdžios riebų statybos kontraktą. Pasirodo, kad net ir tokioje įstaigoje, kaip Apšvietos Taryba, viešpatauja baisiausia korupcija.

●

Miesto Majoras Beame patvarkė, kad būtų paleista iš darbo 1,500 darbininkų ir kad naujų darbininkų samdymas būtų laikinai sulaikytas. Šiuo būdu miestui bus sutaupyta $100,000,000. Bet miesto biudžete yra 333 milijonų dolerių deficitas. Iš kur bus sutaupyta dar 233 milijonai dolerių, kad miesto biūdžetas būtų subalansuotas?

●

Surasta, kad šio miesto vidurinėse mokyklose apie 26 procentų moksleivių vartoja alkoholį. Apklausinėta 1,142 moksleiviai.

●

Majoras Beame siūlo West Side kelią žemiau 42nd Street pakeisti nauju keliu, kuris atsieitų apie $1,100,000,000 ir kurio nutiesimas paimtų apie dešimt metų.

Tarp Lietuvių

Mirė

Pirmadienio vakare, lapkričio 25 d., K. Petrikienė pranešė telefonu, kad tą dieną mirė J. Klastauskienė. Prieš kelias dienas ji buvo po širdies atakos išvežta į Huntington ligoninę ir ten mirė.

Velionė pašarvota Great Necke, kur ji pirmiau ilgus metus gyveno. Dabartiniu laiku jie gyveno Huntingtone. Ji bus palaidota penktadienį, lapkričio 29 d.

Visų laisviečių vardu noriu išreikšti giliausią užuojautą draugui F. Klaston-Klastauskui, kuris per daugelį metų buvo "Laisvės" vajininkas ir mūsų pobūvių lankytojas. Šiais metais jis jau negalėjo dalyvauti vajuje, nes reikėjo prižiūrėti sergančią žmoną.

Serga

Rašant šį pranešimą, dar jokių geresnių žinių neturime apie mielą draugę Anna Cibulsky. Ji randasi St. John's ligoninėje, Queens Blvd., Elmhurst, be sąmonės. Daktarai sako, kad ji yra gavusi smūgį ("stroke").

* * *

Smagesnė žinia, kad T. Simas pergyveno nosies operaciją ir, išbuvęs dvi dienas ligoninėje, dabar gydosi namie. **Ieva Mizarienė**

Iš Moterų Klubo susirinkimo

Įvykusį Moterų Klubo susirinkimą lapkričio 20 dieną pravedė J. Lazauskienė. Kadangi sekretorė B. Keršulienė, dėl pašlijusios sveikatos, neatsilankė, tad susirinkimo eigą užrašė H. Feiferienė.

N. Ventienė išdavė raportą iš poetės S. Neries paminėjimo parengimo, kuris buvo ne tik turiningas programa, bet ir dar davė biskelį pelno.

Skaitytas laiškas nuo Women Strike for Peace, kuriame kviečiama atsilankyti į jų rengiamus priešpiečius ("luncheon") lapkričio 23 dieną Roosevelt Hotel, New Yorke. Išrinktos dvi delegatės atstovauti mūsų Klubą: I. Mizarienė ir A. Yakštis.

Kalbėta apie Tarptautinės Moters Dienos minėjimą, į kurį jau pakviestas Aido Choras dainuoti. Apie kitus darbus ir programos sudarymą bus pasikalbėta sekančiuose susirinkimuose. Sis parengimas įvyks 1975 metų kovo 9-tą dieną.

Mirė narė M. Kreivėnienė, bet gaila, kad laidotuvėse nedaug kas dalyvavo, nes nespėta spaudoje paskelbti buvo apie jos mirtį. Sermenėje kalbėjo I. Mizarienė.

Ateityje, mirus Klubo narei, nutarta dėti spaudon užuojautą nuo Moterų Klubo. Tokiu būdu daugiau žmonių sužino ne tik Amerikoje, bet ir Lietuvoje.

Iškeltas klausimas, ar reikalinga laikyti susirinkimus, jeigu pasitaiko blogas oras. Prieita išvados, kad susirinkimo atšaukti neįmanoma, negalima susisiekti su visomis narėmis. Pagaliau, yra tokiu narių, kurios, nežiūrint oro atmainų, vis tiek atsilanko, tuo tarpu tokių draugių yra, kurios nė saulėtomis dienomis neateina.

Klubui aukojo sekančios narės: Po $5 - M. Kavaliūnienė, E. Sungailienė, O. K., S. Narbutienė, O Dobilienė ir T. Simas. Fr. Mažilienė - $3 ir O. Babarskienė - $2. M. Sukaitienė ir S. Narbutienė atnešė dovanų. Adelė Lupševičienė iš Newark, N. J., užsimokėdama 5 dol, tampa nuolatine Klubo nare.

Sunkiai susirgo A. Cibulsky ir gydosi St. Johns ligoninėje, Queens Blvd. Taip pat serga M. Tamelienė, J. Anskienė, A. Rainienė, D. Galinauskienė ir K. Caikauskienė.

Malonu buvo matyti susirinkime O. Malinauskienę, kuri per ilgą laiką sirgo. Dabar jinai jaučiasi geriau ir atsilankė pas mus.

Sekantis susirinkimas įvyks gruodžio 18 dieną. Kadangi bus prieššventinis laikotarpis, tai narės pasižadėjo atnešti ką nors iš produktų ar pagaminto namuose maisto ir visas pasivaišinti. Kavutę išvirs J. Lazauskienė.

Iki kito susirinkimo.

H. F.

Apie Aido chorą

Įvykusiame "Laisvės" metiniame koncerte Aido Choras atidarė programą su penkiomis dainomis, paskui sekė solistų ir kitų svečių - meninkų pasirodymas, apie kurį jau buvo rašyta.

Apart to, aidiečiai dirbo ir kituose parengimo darbuose, kur tik buvo reikalinga talka.

*****

M. Simon ir E. Sungailienė paaukojo Aido Chorui po 5 dol. Dėkojame.

Aido Choro pamokos nutrauktos iki sekančiųjų 1975-ųjų metų sausio pabaigos. Šia proga, prie vaišių stalo, kurių išlaidas padengė Choras, o maistą pagamino O. Čepulienė, N. Ventienė, joms padėjo O. Babarskienė ir J. Lazauskienė, apkalbėjome tolimesnę Choro veiklą. Atsižvelgiant į Choro sastatą, diskutuota, kokios melodijos būtų tinkamiausios, kokias dainas reikėtų pasirinkti. Šiuo klausimu mokytoja M. Stensler žadėjo pagalvoti, pagvildenti Choro repertuarą.

Aido Choras rengią Naujųjų Metų sutikimo balių sausio 1 dieną, 2 valandą Laisvės salėje. Choristai priėjo prie išvados ir nutarė, kad bus daug geriau, patogiau ir saugiau susirinkti dienos metu.

Taigi visi Choro prieteliai ir garbės nariai prašomi įsidėmėti, kad Naujuosius Metus sutiksime dienos metu, o ne naktį, kaip kad būdavo anksčiau. Įėjimo auka - $7.

Mielai lauksime visų atsilankant. **H. F.**

San Francisco, Cal. - Gruodžio mėnesį čionai įvyks kongresas kovai su alkoholiu ir narkotikais. Jis susidės iš gydytojų ir kitų medicinos darbuotojų. Tikimasi jame turėti apie 3,000 žmonių iš visų šalies kampų.

Dabar jau laikas veikti . . .

* Jeigu norite praleisti žiemos šventes (Kalėdas) su giminėmis bei draugais Lietuvoje,

* Jeigu norite pasikviesti gimines iš Lietuvos pas jus į JAV 1975 metais,

* Jeigu planuojate prašyti specialios svečio vizos 1975 metams,

* Jeigu planuojate keliauti kaip turistas į Lietuvą su grupe ar atskirai 1975 metais —

GAUTI INFORMACIJŲ
SKAMBINKITE BEI RAŠYKITE
BALTIC-AMERICAN HOLIDAYS
Robert J. Ellyn Travel, Inc.
501 Fifth Ave. (Suite 1605)
New York, N. Y. 10017

Telefonas: (212) 687-0250

Prašome užsiprenumeruoti sau ar užprenumeruoti į Tarybų Lietuvą savo artimiesiems Kanados pažangių lietuvių nuo 1932 metų leidžiamą laikraštį

LIAUDIES BALSĄ

Išeinantį kas antra savaitė aštuonių puslapių turiningą žiniomis iš lietuvių gyvenimo ir darbo žmonių veiklos ir kovų už geresnę ateitį.

Prenumeratos kaina:

Amerikos kontinente metams $5.00
Į T. Lietuvą ir visur kitur - $7.00

Pusmečiui - pusė metinės prenumeratos kainos.

Liaudies Balso išsilaikymas visuomet rėmėsi ir remiasi ant išeivijoje gyvenančių pažangių lietuvių darbo žmonių pasiaukojimo.

Prenumeratas ir paramą laikraščiui prašome siųsti antrašu:

Liaudies Balsas
160 Claremont St.
Toronto, Ont., M6J 2M8, Canada

Dalyvaus parengime

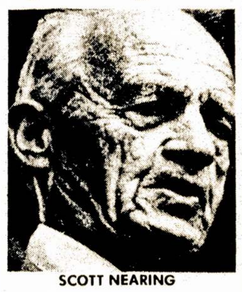

SCOTT NEARING

Pranešama, kad profesorius Scott Nearing dalyvaus pažangaus angliško dienraščio "Daily World" parengime gruodžio 8 d. Hilton viešbutyje New Yorke. Kadaise, prieš Antrąjį pasaulinį karą, prof. Nearing buvo labai žymus veikėjas - rašytojas, prakalbininkas. Šiandien jis jau 91 metų amžiaus. Aišku, kad nebegali taip aktyviškai dalyvauti pažangioje veikloje. Bet jis gyvai tebesidomi nūdieniais įvykiais Amerikoje ir visame pasaulyje. Nors jis gyvena toli Maine valstijoje, bet atvyks į New Yorką ir dalyvaus parengime.

Pramogų kalendorius

Gruodžio 22 d.

LDS 13 kuopos žieminis pobūvis, 2 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Sausio 1 d.

Aido Choras rengia Naujųjų Metų sutikimą su pietumis, sausio 1 d., 2 val. po pietų. Auka $7.

Kovo 9

Niujorko Lietuvių Moterų Klubo minėjimas **Moters Dienos** Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

LLD 1 KP. NARIAMS

LLD 1-osios kp. susirinkimas įvyks pirmadienį, gruodžio 2 d. 3 v. p. p. Laukiam visi. **V-ba**

1972 m. Venesuelos šiaurėje buvo rastos suakmenėjusios vėžlio liekanos. Atvežus jas į Harvardo universiteto muziejų ir sujungus, pasirodė, kad vėžlio būta tikrai milžiniško: ilgis beveik 2,5 m, plotis — 1,8 m. Liekanoms daugiau kaip 6 mln. metų. Mokslininkai laiko, kad tai seniausias iš bet kada rastų vėžlių.

The American Working Class Youth and its Problems

The Third National Convention of the Young Workers Liberation League (YWLL) will be held in Philadelphia at the Bellevue-Stratford Hotel from December 13-16.

The YWLL is the fraternal youth organization of the Communist Party, U. S. A. and the largest left youth organization in the country. Founded in Chicago in 1970 it has quickly spread throughout all regions of the country. It has chapters in 28 states, including states in the South and in the industrial Midwest.

Its membership includes young workers and unemployed, college and high school students, Black, Chicago, Puerto Rican, Native American, Asian American and white youth.

The main focus of the convention, according to YWLL National Chairman Jarvis Tyner, will be the fight for federal jobs creation for youth. This is the priority in the YWLL's 'Youth's Rights Campaign for the Rights to Earn, Learn and Live' adopted by the organization's Central Committee.

The highlight of the convention will be the mass rally to be held on Saturday evening December 14. Over 2,000 youth are expected at this rally. The theme of this rally will be 'Unemployment Kills-Fight For Jobs-Fight For Your Life'. Angela Davis, member of the Central Committee of the Communist Party, and Co-Chairperson of the National Alliance Against Racist and Political Repression, will address this important youth rally. Other prominent leaders, including legislators, trade unionists and youth will speak.

Over 600 delegates, alternates, and guests are expected to attend the convention. Guests from other youth and adult organizations have been invited to the convention, including fraternal guests from the Communist Party, U. S. A.

Rep.

Behavior of Our Children

Little Lithuanians

Little one, come, and give me
your hand.
Let me look into the
innocence of your eyes. . .
I hear the music, the most
wonderful band
Holding you with happiness
in my sighs. . .

Our children. How we love them and wish that they grow up to be happy, healthy and useful human beings! We do what we can to help them get there, though not always succeeding. There seem to be other forces stronger than our love and efforts to mold the minds and personality of our children. Those other forces are school, friends, and mainly the society we live in.

There is a noticeable difference in the behavior of the children in Lithuania and America. Children in Lithuania are well mannered, respectful. Here it often seems that the children are bossing the parents. They have freedom to do what they please and in many cases that "freedom" is giving them very bad results.

A teacher's profession nowadays is far from enviable. They have to have nerves of steel to manage the youth in schools. Many of them have been murdered by pupils. In European schools we don't see things like that or it happens very seldom.

It's the society we live in. In America narcotics have been the main cause in recent years for crimes and unhappiness of parents. In Lithuania you can't get narcotics any place because they don't let it into the country.

Ilse